

## OZNÁMENIE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

### I. Základné údaje o obstarávateľovi

#### 1. Názov

Obec Rabča

#### 2. Identifikačné číslo

IČO: 00314838

#### 3. Adresa sídla

Obecný úrad, Hlavná 426, 02944 Rabča

#### 4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Starosta: Ing. Július Piták  
Obecný úrad,  
ul. Hlavná 426,  
02944 Rabča

Tel: 043/28 121 20, 043/55 942 19  
Fax: 043/55 942 19  
Email: starosta@rabca.sk

#### 5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente, a miesto na konzultácie

Prednosta OcÚ: Ing. Vladimír Briš  
Obecný úrad,  
ul. Hlavná 426,  
02944 Rabča

Tel: 043/28 121 17  
Fax: 043/55 942 19  
Email: prednosta@rabca.sk

Miesto na kontakt: Obecný úrad, Hlavná 426, 02944 Rabča

### II. Základné údaje o strategickom dokumente

#### 1. Názov

Program rozvoja obce Rabča 2015 – 2022

(aktualizovaná a dopracovaná verzia pôvodného PHSR podľa nových podmienok zákona 309/2014)

#### 2. Charakter

Aktualizácia programu rieši len krátke obdobie. Počas tohto obdobia je obec nútená najmä z vlastných zdrojov opraviť a zrekonštruovať havarijný stav miestnych komunikácií a infraštruktúry v celej obci, ktorý nastal výstavbou kanalizácie celej obce v roku 2015. Rozpočtové finančných prostriedky obce pôjdu na obnovu a skvalitnenie dopravnej infraštruktúry ako aj obecného vodovodu. Výstupom Programu rozvoja obce Rabča sú konkrétne programy aj s ich vyčíslením vzhľadom na rozpočtové možnosti obce a dostupné finančné zdroje z fondov EÚ a štátu.

#### PROGRAM ROZVOJA OBCE RABČA 2015 – 2022

je najmä o obnove strediskovej veľkej dediny Rabča s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie a na zachovanie prírodných civilizačných a kultúrnych hodnôt v katastrálnom území obce Rabča.

**Schválenie predkladaného strategického dokumentu nepredpokladá negatívne dopady na krajinu a zhoršenie súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia** – zámerom je zlepšiť krajinu aj celé životné prostredie obce s rešpektovaním právne záväzných predpisov.

Dôkladnou analýzou všetkých oblastí rozvoja obce v nadväznosti najmä na platný územný plán obce z roku 2013 v rámci celého katastrálneho územia obce obec Rabča získala východiskový stav pre riešenie problémov obce v období 2015 – 2022.

Realizačná časť je napísaná jednoducho a vychádza z komplexného prepočtu možnosti rozpočtu obce Rabča pre roky 2015 – 2022. Rozhodujúce finančné prostriedky sa predpokladajú získať cez projekty najmä z fondov EÚ a štátu.

Dokument „Program rozvoja obce Rabča 2015 – 2022 (PROR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe dôkladnej analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Rabča stanovuje jej víziu, strategické ciele, priority rozvoja a konkrétne programy. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom rozvoja obce Rabča sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na ekonomickú, sociálnu, a kultúrnu oblasť. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie ekonomického, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Rabča, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňaný.

### 3. Hlavné ciele

Strategický cieľ PROR ako aj dielčie ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z § 3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia – prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifík regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komún, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, ...

### **VÍZIA OBCE RABČA**

#### **RABČA JE PEKNÁ STREDISKOVÁ DEDINA, V KTOREJ SA DOBRE ŽIJE**

Goralská, dobre spravovaná stredisková dedina s prevažne mladým obyvateľstvom s pekne upravenými domami, záhradami a cestami, v krásnom údolí soľných riek a čistých potokov, s krovinami, lúkami, hájmi, obkolesenej horami.

Predpokladom naplnenia tejto vízie je splnenie týchto strategických zámerov:

#### **I. PORIADOK – PEKNÁ DEDINA AJ KRAJINA;**

#### **II. VZDELANIE – podporiť tvorivosť, riešenia;**

#### **III. PRÁCA – maximálne využitie pracovnej sily z obce;**

#### **IV. ODDYCH – aktívny oddych, obnova.**

## **PRIORITNÝ JE PORIADOK = OBNOVA DEDINY PO KANALIZÁCI**

### **+ KOMPLEXNÉ POZEMKOVÉ ÚPRAVY CELEJ OBCE**

**Tento program je zameraný na posilnenie obce Rabča ako lokálneho rozvojového centra – pólu rastu mikroregiónu, zrealizovanie územného programu obce Rabča v nadväznosti na:**

**I. poriadok** – čistotu, kvalitu života obyvateľov obce, zlepšenie služieb, skrášlenia obce, pozemkové úpravy celého územia obce;

**II. aktivity vedúce ku skvalitňovaniu ľudských zdrojov**

– vzdelávanie detí a mládeže, zlepšenie dostupnosti znalostných poznatkov pre študentov, podnikateľov a ostatných, sociálnu pomoc tam, kde bude nevyhnutná;

**III. prácu v mieste bydliska a v mikroregióne a regióne**

– umožniť zamestnanie dlhodobo nezamestnaných občanov Rabče cez projekty z úradu práce a sociálnych vecí, vytvárať podmienky pre organizácie a podnikateľské subjekty v obci z najväčším dôrazom na aktivity znižujúce nezamestnanosť v obci;

**IV. Oddych**

– aktívny oddych, obnova.

Výsledným efektom programu rozvoja bude dlhodobé cielene pôsobenie na trvalo udržateľný rozvoj obce Rabča a jej okolitého mikroregiónu.

**Hlavným strategickým zámerom programu rozvoja v rámci naplňania predstáv vízie obce je**

**TRVALÉ ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA OBYVATEĽOV OBCE RABČA**

Strategická časť sa skladá zo štyroch strategických projektových zámerov s prioritným poradím:

I. poriadok, II. vzdelanie, III. práca a IV. voľný čas. Dosiahnutie vízie je ovplyvnené plnením týchto prioritných strategických projektových zámerov na ktoré sú naviazané konkrétne programy.

***Strategický zámer » priority » monitorovanie » finančný zdroj  
» prioritné projektové strategické zámery » projekty***

Tento strategický dokument vznikol v úzkej súčinnosti s dotknutou verejnosťou obce Rabča.

Verejnosť – občania obce, podnikateľské subjekty, samospráva obce a záujmové združenia pôsobiace v obci boli oboznámené s novým Plánom rozvoja obce Rabča 2015 – 2022 na úradnej tabuli, na webovom sídle obce Rabča [www.rabca.sk](http://www.rabca.sk) v časti územný plán » program rozvoja obce a v Rabčianskom chýrniku č. 2/2015.

Programová časť je naviazaná na strategické dokumenty EÚ, národnej úrovne a regionálnej úrovne, čo vytvára jeden zo základných predpokladov realizácie, ktorým je financovanie.

Každý program má definované finančné zdroje a merateľné ukazovatele.

Tieto ukazovatele sú súčasťou systému monitorovania a hodnotenia realizovaného na úrovni prioritných programových zámerov.

### **C.1 SÚHRNNÝ PREHĽAD PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV AJ S PRIORITAMI**

Priorita. ZÁMER

**I. PORIADOK**

**II. VZDELANIE**

**III. PRÁCA**

**IV. ODDYCH**

Ide o dlhodobé zámery sledujúce naplnenie vízie obce Rabča

**RABČA JE PEKNÁ STREDISKOVÁ DEDINA, V KTOREJ SA DOBRE ŽIJE**

**I. PORIADOK – PEKNÁ DEDINA AJ KRAJINA**

I.1. Udržiavané miestne komunikácie

I.2. Pozemkové úpravy celej obce

- I.3. Územný plán – vydávať doplnky s naplnením požiadaviek od občanov
- I.4. Zaviesť verejný poriadok a ochranu majetku
- I.5. Zabezpečiť ochranu životného prostredia

## **II. VZDELANIE – podporiť tvorivosť, riešenia**

- II.1. Dosahovať kvalitné výsledky vo výučbe v základnom školstve
- II.2. Preferovať technický smer výučby v základnom školstve
- II.3. Angličtina a nemčina so zameraním na hovorovú reč
- II.4. Záujmová tvorba technického smeru
- II.5. Dosiahnuť kladný vzťah k životnému prostrediu
- II.6. Dostatok tried, učební a pomôcok v základnej aj materskej škole
- II.7. Viacúčelová multimediálna kongresová sála

## **III. PRÁCA – maximálne využitie pracovnej sily z obce**

- III.1. Práca v obci pre nezamestnaných z obce
- III.2. Projekty vytvárania plôch a zariadení pre aktívny oddych v obci
- III.3. Podpora vytváraníu nových pracovných príležitosti

## **IV. ODDYCH – aktívny oddych, obnova**

- IV.1. Oddychové rekreačné zóny po celej obci
- IV.2. Denný stacionár s opatrovateľskou službou
- IV.5. Kultúrne aktivity zodpovedajúce strediskovej obci
- IV.3. Klzisko
- IV.4. Plaváreň v rámci mikroregiónu Babia Hora
- IV.6. Cyklotrasy
- IV.7. Digitálne kino
- IV.8. Obecné múzeum „Zachovanie dedičstva“

## **PRIORITA. FAREBNÉ OZNAČENIE ZÁMEROV SYMBOLIKA**

**I. PORIADOK = P!**

**II. VZDELANIE = V≥**

**III. PRÁCA = P◻**

**IV. ODDYCH = O✓**

Obec Rabča leží v kotline rieky Polhoranka, Bystrá a vytvára špecifický mikroregión s viac ako 13 000 obyvateľmi. Rabča je vstupnou bránou do okolitých koncových obcí. Tento mikroregión tvoria obce Rabča (4 850), Rabčice (2 399), Sihelné (2 109) a Oravská Polhora (3 874). Spojivom týchto obcí je goralské nárečie a niekdajší špecifický maloroľnícky spôsob obrábania pôdy. Tvorí prirodzené lokálne strediskové sídlo najmä v oblasti verejných služieb a obchodnej siete.

V Rabči je sieť služieb aj pre okolité obce: reštauračné služby, veľké obchodné predajne, penzióny, kadeľníctva, kozmetiky... Ale aj infraštruktúra: vlastný vodovod, obvodné zdravotné stredisko, lekárne, obecné služby, pošta, miestna knižnica s možnosťou využitia internetu, základná škola s materskou školou, základná umelecká škola, školský klub, ...

Je to obec, ktorej silnou stránkou doposiaľ bolo a ešte aj je mladé obyvateľstvo, kvalitný nový bytový fond, zatiaľ dostatočné zásoby pitnej vody, voľne dostupná príroda s možnosťou na oddych. Obec sa zmenila z poľnohospodárskej na obytňú.

Hlavná časť rabčanského chotára tvorí mierna pahorkatina, ktorá je veľmi vhodná na cielenú zástavbu rodinných domov.

Počet obyvateľov Rabče je 4869 (k 28. 8. 2015). Rabča má priemernú hustotu zaľudnenia 194,8 obyvateľov km<sup>2</sup>.

V Rabči je 1008 trvale obývaných domov a 77 bytov v bytovkách, neobývaných rodinných domov je 112 (11,1%). Najviac je počet domácností s piatimi obyvateľmi 170, so štyrmi 164, so šiestimi 141 a s jedným obyvateľom 134.

Rabča je obcou s prevládajúcim mladým obyvateľstvom. Počet obyvateľov obce je 4869. Prírastok obce, aj keď po roku 1989 poklesol, je stále vysoký a obec čo do počtu obyvateľstva rástla. Podľa výsledkov sčítania obyvateľov bol počet obyvateľov v roku: 1981 – 3237, 1991 – 3614, 2001 – 4189, 2011 – 4622.

Za 11 rokov v období 2004 – 2014 bol počet obyvateľov: 2004 – 4340, 2005 – 4365, 2006 – 4424, 2007 – 4443, 2008 – 4498, 2009 – 4550, 2010 – 4608, 2011 – 4674, 2012 – 4743, 2013 – 4813, 2014 – 4863, celkom pribudlo 535 obyvateľov; z toho bol ročný priemer: 78,2 narodených detí, 28,4 zomrelých, odstá-hovaných 54,7, prisťahovaných 54, ročný prírastok 48,6 obyvateľa.

Z údajov vyplýva, že celkový počet obyvateľov stále rastie, ale ďalší rast ohrozuje rastúci počet odstá-hovaných a aj počet narodených detí sa mierne utlmil.

V predproduktívnom veku 0 – 18 rokov sa nachádza 1387 obyvateľov (28,5%, pokles 9,1 %); v produktív-nom veku 19 – 25 rokov sa nachádza 647 obyvateľov [13,3%, nárast 0,2 %]; (z toho: 322 mužov, 325 žien) ] a vo veku 26 – 60 rokov sa nachádza 2307 obyvateľov [47,4%, nárast 7,7 %; (z toho: 1215 mužov, 1088 žien)]; v poproduktívnom veku nad 60 rokov sa nachádza 525 obyvateľov (10,8%, nárast 1,2 %).

Priemerný vek obyvateľov obce je 31,61 roka (bol 29,73) a je stále oproti celoslovenskému nízky – Rabča je obcou s prevažne mladým obyvateľstvom (priemerný vek obyvateľov na Slovensku dosiahol 38,3 roku).

Rabča je obcou s väčšinou nových 1-poschodových murovaných domov s obytným podkrovím – celkom 940. Za obdobie 2001 – 2011 pribudlo 100 rodinných domov t.j. 10 domov ročne. Priemerne v rodinnom dome býva 4,5 obyvateľa. Typická rodina je 4 – 5-členná. V takmer polovici rodinných domov bývajú 4- až 6-členné rodiny.

Dnes domácnosti väčšinu potravín kupujú v obchode. Pred rokom 1989 si väčšinu základných potravín dorobili sami na malých gazdovstvách.

Pripojenosť na internet 55,8% v Rabči je väčšia o 9,6% ako bola pripojenosť v rámci Slovenska. Vybavenosť mobilmi (86,3%) patrí rovnako ako v námestovskom okrese v rámci Slovenska k najvyšším. Počet áut (61,8%) na domácnosť je vysoko nadpriemer oproti 44,4% domácností obývaných bytov v bytových domoch v Slovenskej republike.

V obci je v súčasnosti produktívnom veku celkom 2954 osôb (nárast o 28,2%): z toho vo veku 19 – 25 rokov sa nachádza 647 obyvateľov [13,3%, nárast 0,2 %]; (z toho: 322 mužov, 325 žien) ] a vo veku 26 – 60 rokov sa nachádza 2307 obyvateľov [47,4%, nárast 7,7 %; (z toho: 1215 mužov, 1088 žien)].

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov v roku 2011 v obci bolo ekonomicky aktívnych celkom 2002 (1205 mužov, 797 žien). Z obyvateľstva v produktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych bol: 73,2% mužov, 56,7% žien, spolu 62,8%. V poproduktívnom veku bol podiel ekonomicky aktívnych 1,9%.

Mimo obec v stavebníctve pracuje min. 400 mužov. V Rabči je zamestnaných 451 osôb, z toho v službách pracuje cca 284 osôb, vo výrobe cca 116 osôb a v poľnohospodárskej výrobe 51.

Väčšina príjmov rodín je zo živnostníctva v stavebníctve (z 585 živnosti je 397 platných živnosti z nich: stavebníctvo tvorí 87% podiel, obchody 5,3%, práca v lese 4,4%, výroba 4,4%, v administratíve 3,2%.

Podľa posledného sčítania obyvateľov z roku 2011 pri porovnaní s rokom 2001 podiel vysokoškolských vzdelaných ľudí vzrástol trojnásobne z 5 na 15,7% čo je nad 13% úroveňou žilinského a pod úrovňou brati-slavského kraja s 26,2%. Najväčší nárast vysokoškolského vzdelania v poslednom období dosahujú ženy, ktoré prevyšujú mužov. Výrazný nárast bol zaznamenaný v dosiahnutom úplnom strednom vzdelaní s maturitou z 30% na 45%. Pokles s 50% na 32% zaznamenalo dosiahnuté učňovské vzdelanie, ktoré bolo v roku 2001 najčastejším dosiahnutým vzdelaním.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce sa výrazne zlepšila. Podiel vysokoškolský vzdelaných obyvate-ľov bude potrebné do budúcnosti zvýšiť viac ako dvojnásobne oproti stavu z roku 2011. Stratégia Európa 2020 stanovuje cieľ, aby v roku 2020 až 40 percent ľudí vo veku 30 až 34 rokov malo vysokoškolské alebo rovnocenné vzdelanie. Pre Slovensko platí cieľ 30 percent.

Pokiaľ sa väčšina mužov bude živiť zamestnaním v stavebníctve aj do budúcnosti, tak nebude v obci taký dopyt po vysokoškolskom vzdelaní. Stredoškólační v obci po skončení školy odchádzajú s otcami na stavby, veľa dievčat za prácou do sveta ako opatrovatelky alebo do obsluhy v reštauráciách... U chlapcov sa stráca perspektíva učenia na vysokej škole, keď vidia, že v stavebníctve sa dá dobre zarobiť aj bez učenia. Naj-väčšiu perspektívu z pohľadu obyvateľov Rabče je vyučiť sa za stavebného inžiniera.

V obci nepôsobia okrem učiteľov základnej školy a lekárov až na výnimky občania s vysokoškolským vzde-laním.

Najväčší záujem je ísť sa učiť na gymnázium, učňovské a obchodné školy. Dievčatá majú väčšiu snahu ísť sa učiť na vysokú školu najmä univerzitného smeru – učiteľky ako chlapci, ktorí najčastejšie uprednostňujú technický smer.

V Rabči v období 2001 – 2011 došlo k poklesu obyvateľov so základným vzdelaním o -125 (-11,9% z toho -69 M, -56 Ž), podiel so vzdelaním učňovské poklesol o -365 (-36,2% z toho +188 M, -177 Ž); podiel so vzdelaním stredné s maturitou vzrástol o 298 (48,5% z toho +137 M, +161 Ž); podiel so vzdelaním vysokoškolské vzrástol o 227 (+344% z toho +71 M, +156 Ž t.j. viac ako štvornásobne).

Rabča má 28,64 km miestnych komunikácií. Cez Rabču vedie cesta I. triedy o dĺžke 6 km okolo ktorej býva 1805 obyvateľov (37%) s 401 domami (39,8%). V Rabči pripadá 5,88 km/1000 obyvateľov (ZA 2,868, BA 1,332).

Najväčší a najnaliehavejší problém dediny Rabča je skrytá nezamestnanosť a potreba nového usporiadania pozemkov v celej obci, nesúlad užívania s vlastníctvom, rozdrobenosť súkromného spoluvlastníctva.

## C.2 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE INVEŠČIČNÝCH PROJEKTOV OBCE RABČA 2015 – 2022 S FINANČNÝM KRYTÍM

**P.č., Obec, Investor, Typ zámeru, Klasifikácia stavby, Názov, Popis, Oblasť zámeru, Ukazovatele, Pripravenosť, Doba realizácie, Odhad nákladov v tis. €, Priorita zámeru, Partner, Podmienka realizácie;**

1. Rabča, Obec Rabča, P!, 1274, Obnova budovy ObZS po požiari, Obnova poriadku – budovy a centrálnej kotolne; min. náklady a aby sa požiar opäť nerozšíril od kotolne, zmluvný termín, 2015; 229015,50 € z toho: obecný rozpočet 203162,50 €, poisťovňa 16109,98 €, RABČAN, s.r.o. 9743 €, I., RABČAN, s.r.o., obnova vykurovania do 48 hodín;
2. Rabča, Obec Rabča, O√, Multifunkčné ihrisko pri fare, 50%-ný nárast využitia ihriska oproti roku 2014, 2411, 2015, 99358,96 € z toho: obecný rozpočet 59359 €, štát 40000 €;
3. Rabča, Obec Rabča, P!, 2112, Geometrické zameranie a právne vysporiadanie Ulice Grúňanská (1700 €, ...), 100% vysporiadanosť od známych vlastníkov, majetok obce, termín, 2015 – 2016, 10000 €;
4. Rabča, EÚ, SR, Obec Rabča, P!, Obnova verejného osvetlenia obce Rabča, 2111, počet vymenených svietidiel 428, úspora energie 103,29 GJ/rok do 2020, 2015, 276470 € z toho: fondy EÚ a štát 262645 €, obecný rozpočet 13825 €;
5. Rabča, Obec Rabča, Zvyšovanie energetickej účinnosti objektu ZŠ a MŠ v obci Rabča (Horná ZŠ s MŠ zateplenie, pec, zmena palivovej základne), 1263, ... % energetická úspora, 2016, 209851 € z toho štát 199358 €, obecný rozpočet 10493 €;
6. Rabča, Obec Rabča, P!, 2112, Obnova vysporiadaných miestnych komunikácií (projekt Miestna komunikácia Ulica Konečná: obnova v dĺžke 197 m – dažďová kanalizácia, projektová dokumentácia 2532 €, ...), minimalizácia nákladov, majetok obce, 2016, 50000 € z toho: obecný rozpočet 50000 €;
7. Rabča, Obec Rabča, O√, Horolezecká stena v športovej hale, 1265, zlepšenie fyzickej kondície, 2016, obecný rozpočet 10000 €;
8. Rabča, EÚ, SR, Obec Rabča, P!, Spoločný projekt nakladania s biologickými odpadmi pre obec Rabča, 2420, 25% zníženie množstvá TKO, 2016, 152900 € z toho: fondy EÚ a štát 144200 €, obecný rozpočet 8700 €;
9. Rabča, Obec Rabča, P!, Rekonštrukcia obvodného zdravotného strediska, 1264, 25% zníženie energetickej náročnosti, 2016, 10000 € z toho: obecný rozpočet 10000 €;
10. Rabča, Obec Rabča, P!, Rozhlasová ústredňa, o 25% lepšie pokrytie signálom, 2016, 5000 €;
11. Rabča, EÚ, SR, Obec Rabča, P!, Rekonštrukcia obecného úradu – zlúčenie úradu a obecných podnikov, 1220, zvýšenie bezpečnosti pred požiarom výmenou nového el. vedenia, zlepšenie služieb občanom, 2016, 630000 € z toho: fondy EÚ a štát 535500 €, obecný rozpočet 31500 €;
12. Obec, Rabča, P!, Zberný dvor obce Rabča – rozšírenie činnosti o odber jedlých použitých olejov z domácnosti a kuchýň, 75% domácnosti, 2420, 2016, 2000 €;
13. Rabča, SR, Obec Rabča, P!, Doplnok č. 1 k územnému plánu s digitálnym územným plánom, 10000 € z toho: štát 3000 €, obecný rozpočet 7000 €;
14. Rabča, Obec Rabča, P!, Rekonštrukcia miestnych komunikácií po kanalizácii, 2112, 100% zjazdnosť MK pre osobné automobily aj povrchové odvodnenie ciest, 2016 – 2017, 400000 €;
15. Obec, Rabča, P!, Oprava stredného piliera mosta v Gaceli pri ihrisku, Odstránenie havarijného stavu mostu, 2016 – 2017, 40000 €;
16. Rabča, Obec Rabča, P!, Riešenie dostatku vody v čase sucha (sfunkčnenie vodojemu na Michal'akovke, prepojenie na Hlasnú rieku z obecného vodovodu Or. Polhory v čase núdze), 2222, 100%-ná funkčnosť druhého vodojemu, 2016, 50000 €;

17. Rabča, Obec Rabča, P!, Výstavba nových miestnych komunikácií, 2112, 1 km nových MK/ročne, 2016 – 2022, 100000 €;
18. Rabča, EÚ, SR, Obec Rabča, P!, Komplexné (veľké) pozemkové úpravy v celom k. ú. obce Rabča, 100% zrušenie spoluvlastníctva v pôvodných E-KN, protipovodňové úpravy, prístup ku každému pozemku, obnova krajiny, 2015 – 2022, 0 €;
19. Rabča, Obec Rabča, Občania, P!, Jednoduché pozemkové úpravy v celom plánovanom zastavovacom území, schválenie JPÚ do roku 2022, 2016 – 2022, 60000 €;
20. Rabča, EÚ, SR, Obec Rabča, P!, Ochrana pred povodňami, 2152, Štúdie a požiadavky od správcu vodných tokov SVP, štátny podnik Banská Štiavnica: 2 protipovodňové hrádze na Sol'nom potoku, protipovodňové brehy na Sol'nom potoku s derivačným kanálom do Bystrej, protipovodňové brehy Bystrej v časti most na Hlavnej až po most na družstvo, protipovodňové brehy Hájkového potoka so Sihelnianským potokom, 2016 – 2022, 20000 €;
21. Obec, Rabča, P!, Rozšírenie nového cintorína, trávnik, Možnosť urien, 2016 – 2020, 25000 €;
22. Rabča, EÚ, SR, Obec Rabča, V≥, [Nadstavba starej základnej školy \(3 triedy\)](#), 1263, výučba v odborných triedach o 2, 2016 – 2017, 600000 € z toho: 510000 € z fondov EÚ, 60000 € od štátu, 30000 € obec;
23. Rabča, EÚ, SR, Obec Rabča, V≥, [Nadstavba materskej školy \(3 triedy\)](#), 1263, nárast počtu detí v MŠ o 50, 2016 – 2017, 300000 € z toho: 255000 € z fondov EÚ, 30000 € od štátu, 15000 € obec;
24. Rabča, SR, Obec Rabča, P□, [Podnikateľská zóna I. Gacel' – v areáli PD MAGURA Rabča](#) (2 ha), 1251, nárast počtu firiem v areáli o 5, 2017 – 2022, 50000 €;
25. Rabča, SR, Obec Rabča, P□, [Podnikateľská zóna na Farskom](#) (2 ha), 1251, nárast počtu firiem o 3, 2018 – 2022, 0 €;
26. Rabča, SR, Obec Rabča, P□, [Výkup pozemkov do majetku obce](#), 1251, 1 ha, 2020 – 2022, 50000 €;
27. Obec, Rabča – SR, P!, Oprava kultúrnej pamiatky obce sochy sv. Jána Nepomuckého aj kamenného stĺpu, 1273, zachovanie kultúrnej pamiatky o ďalších 20 rokov, 2016 – 2022, 5000 € z rozpočtu obce;
28. Rabča, SR, Obec Rabča, P!, Bezpečnostný kamerový systém, 75% identifikácia zachyteného páchatel'a, 2016, 10000 €;
29. Rabča, EÚ, SR, Obec Rabča, P!, Bezpečnostný chodník po celej obci s ochranným zábradlím, 2112, 7 km, 2018 – 2020, 5000000 €;
30. Rabča, EÚ, SR, Obec Rabča, P!, Bezpečnostný chodník so zabudovanou dažďovou kanalizáciou na Grúňanskej ulici, 2112, 1,6 km, 2018 – 2020, 300000 €;
31. Rabča, Obec Rabča, P!, 2222 Údržba záchytnej časti prameňov pitnej vody v Palkoči, 2016 – 2022, 60000 €;
32. Rabča, RABČAN, s.r.o., P!, Postupná výmena vodovodného potrubia obecného vodovodu po životnosti, 2222, výmena starého vodovodného potrubia, 2016 – 2022, 300000 €;
33. Rabča, SR, Obec Rabča, P!, Rýchla zdravotná pomoc – prenájmy – nadstavba na OBZS – detské oddelenia, 1264, skrátenie času zásahu v Rabči, Rabčiciach a v Zubrohlave oproti roku 2015, 2020 – 2022, 150000 €;
34. Rabča, Obec Rabča, P□, Dom opatrovateľskej služby – Denný stacionár, 1130, 100%-plnenie oprávnených žiadostí, 2019 – 2022, 0 €;
35. Rabča, Obec Rabča, P!, Parkoviská pri kostole, 1242, 100% parkovanie pre návštevníkov kostola, 2018 – 2022, 10000 €;
36. Rabča, Obec Rabča, P!, Parkoviská pred Urbárskym domom smerom k bytovkám, 100% parkovanie pre nájomníkov bytov, 2112, 2018 – 2022, 5000 €;
37. Rabča, EÚ, SR, Obec Rabča, O√, [Verejná plaváreň pri škole vyhrievaná zemným čerpadlom](#), 1265, 100%-pokrytie nákladov, 2020 – 2022, 3000000 €;
38. Rabča, Obec Rabča + združenie, O√, [Posilňovňa v gacel'ovskom parku pre dospelých](#), 2411, možnosť posilňovania pre širokú verejnosť, 2017, 10000 €;
39. Rabča, Obec Rabča, O√, [Horné futbalové trávnaté ihrisko](#), 50% zvýšenie záujmu o futbal v hornej časti Rabče oproti roku 2014, 2411, 2016, 10000 €.
40. Rabča, Obec Rabča, P!, RP21/ [Gacel' II Nové parkovacie miesta s chodníkom pre chodcov okolo Rabčickej cesty \(E-KN parc. č.: 1583, 1584/2\)](#), 100% parkovanie pre návštevníkov športového areálu pre ZŠ a MŠ, 2112, 2016, 5000 €;
41. Rabča, Obec Rabča, P!, RP21/ [RP21/ Gacel' II Nové parkovacie miesta za materskou školou \(E-KN parc. č.: 1564\)](#), 100% parkovanie pre návštevníkov športového areálu pre ZŠ a MŠ, 2112, 2016, 5000 €;
42. Rabča, Obec Rabča, O√, [Park na Farskom – Ružencová záhrada ...](#), 100% zvýšenie záujmu o prechádzky aj návštevnosť nového parku pre hornú časť obce v blízkosti historického centra obce oproti roku 2015, 2411, 2016 – 2022, 15000 €.
43. Rabča, Obec Rabča, O√, [Dopravné ihrisko pri základnej škole ...](#), 100% vzdelanie detí z pohľadu bezpečnosti na cestách, 2411, 2016 – 2022, 15000 €.

**Za obdobie 2015 – 2022 sa v obci plánuje preinvestovať 8,091 milióna eur (z EÚ 5,695 mil. eur, od štátu 0,859 mil. eur, z rozpočtu obce 2,557 mil. eur).**

### **III. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA**

#### **1. Požiadavky na vstupy**

Vstupmi strategického dokumentu sú príslušné právne predpisy v oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny, ochrany životného prostredia a ochrany zdravia obyvateľstva a zhodnotenie všetkých dostupných relevantných údajov o danom území a to z materiálov použitých pri vypracovaní strategického dokumentu.

Vstupy pre PROR predstavujú aj finančné prostriedky z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Na realizáciu programu bude potrebné zabezpečiť aj spolufinancovanie z prostriedkov štátneho rozpočtu a rozpočtu obce.

Pri procese spracovania strategického dokumentu boli premietnuté a zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti obce, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej samosprávne orgány: poslanci OZ, starosta, komisie OZ.

#### **2. Údaje o výstupoch**

Výstupom implementácie PROR je súbor projektov, zameraných na posilnenie a skvalitnenie ekonomických, sociálnych a environmentálnych podmienok obce Rabča vyplývajúcich z realizácie jednotlivých projektov. Realizácia projektov prispeje ku skvalitneniu infraštruktúry, posilneniu ekonomickej bázy, zvýšeniu konkurencieschopnosti, ale aj k efektívnemu a racionálnemu využívaniu prírodných zdrojov, k ochrane a tvorbe životného prostredia, a tiež k zmierňovaniu mikroklimatických zmien.

Výstupy a výsledky implementácie PROR budú hodnotené v rámci sledovania hodnôt merateľných ukazovateľov.

#### **3. Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie**

Podpora projektov je zameraná na zlepšenie kvality života v obci s dôrazom na životné prostredie:

- údržba a dostavba kanalizačnej siete so systémom čistenia splaškových odpadových vôd,
- údržba a modernizácia miestnych komunikácií, bezpečnostných chodníkov,
- zlepšenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou,
- zlepšenie systémov nakladania s odpadmi s ohľadom na ich druhotné využívanie,
- zvýšenie energetickej efektívnosti budov,
- zlepšenie environmentálnych aspektov v meste prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmeny klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku.

Treba očakávať najmä pozitívne vplyvy na životné prostredie. Niektoré konkrétne aktivity môžu podliehať samostatnému posudzovaniu v zmysle zákona 180/2013 Z. z. v platnom znení, v procese ktorého budú navrhnuté opatrenia na elimináciu, resp. minimalizáciu negatívnych vplyvov na životné prostredie.

#### **HODNOTENIE OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ RABČA**

**Program rozvoja obce nebude mať negatívny vplyv na chránené územia NATURA 2000.**

**Všetky navrhované činnosti sa realizujú len v zastavanej časti obce Rabča**

**– mimo chráneného územia.**

V tomto programe rozvoja obce sú plne rešpektované všetky prvky územného systému ekologickej stability regionálnej a nadregionálnej úrovne (RÚSES).

Pri umiestňovaní novej zástavby, najmä plôch pre bývanie, boli zohľadňované pásma hygienickej ochrany, resp. ochranné pásma existujúcich stavieb a činností, ktoré predstavujú zóny ich vplyvu na prostredie:

- ochranné pásmo cintorínov,
- ochranné pásmo čistiarnie odpadových vôd,
- pásmo hygienickej ochrany areálov poľnohospodárskeho družstva,
- ochranné, prístupové pásmo vodných tokov,
- ochranné pásmo lesa,
- ochranné pásma líniových technických stavieb: vymedzené ochranné pásma majú elektrické vedenia vysokého napätia, elektrické stanice, potrubia vodovodu a kanalizácie,
- ochranné pásma ciest I, II a III. triedy (platia mimo zastavaného územia).

Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického dokumentu  
Uplatnenie dokumentu nepredstavuje riziká z hľadiska životného prostredia.

Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice

Vzhľadom na polohu v území, charakter a rozsah návrhu tento program nevyvolá žiadne vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice.

**Vplyvy na chránené územia [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti a pod.] vrátane návrhu opatrení na ich zmiernenie.**

Chotár Rabče má celkovú rozlohu 2515,6164 ha: tr. tr. porast 940,21 ha (37,4%), lesné pozemky 847,58 ha (33,7%), orná pôda 434 ha (17,25%), ost. pl. zastavaná plocha a nádvorie 146,75 ha (5,83%), 110,67 ha (4,4%), vod. pl. 31,68 ha (1,26%), záhrady 4,53 ha (33,7%).

Ochrana prírody je na území Slovenska vymedzená Zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody v znení neskorších predpisov. Ochranu najvzácnejších biotopov a ohrozených druhov v európskom meradle – NA TURA 2000 legislatívne zabezpečujú právne normy EÚ: smernica RES č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov – známa ako smernica o vtákoch (Bird Directive) a smernica RES č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín – známa ako smernica o biotopoch (Habitats Directive).

Krajinný obraz a scenéria krajiny, ochrana

Územie pôsobí z hľadiska estetických a vizuálnych hodnôt za pomerne kvalitné. Katastrálne územie mimo urbanizovaných častí je čiastočne dotvorené líniovými a plošnými komplexmi vegetácie s ekostabilizačnou funkciou. Lesy vhodne kontrastujú s lúkami a pasienkami hlavne v západnej časti katastra. Hlavný limit v scenérii predstavuje členitý reliéf aj vo vzdialenejšom území. Pohľad na krajinu obkolesenú zo severu horským hrebeňom s dominantnou Babou horou a Oravskými Beskydmi i podhorím s rôznorodými krajinnými prvkami pridáva na kvalite scenérie. Hodnotné lokality v širšom okolí Oravských Beskyd predstavujú rozsiahle lesné komplexy. Naopak v nadväznosti na zastavané územie je niekoľko umelých prvkov ako sú komunikácie, elektrické vedenia, stavby slúžiace k poľnohospodárskej výrobe, ktoré sú určitým spôsobom rušivými prvkami celkovej scenérie.

Limitom prírodného krajinného priestoru v zmysle Územného plánu VUC Žilinského kraja v znení zmien a doplnkov je ekologická a environmentálna funkcia a požiadavky ochrany prírody v Chránenej krajinskej oblasti Horná Orava a zachovanie pôvodných agroekosystémov a lesných ekosystémov v zhlukovitej forme vo voľnej krajine. Veľmi dôležitá je ochrana vyčlenených genofondových plôch kam patri Žabinec, Alúvium Polhoranky II (Kormanovci), Pod Hájkou a ostatné časti prírody charakterizované v miestnom územnom systéme ekologickej stability.

Cez katastrálne územie prechádza Chránené vtáčie územie Horná Orava (SKCHVU008). Najintenzívnejšie sú a aj v minulosti boli hospodársky využívané plochy okolo údolia Polhoranky v nadväznosti na zastavané územie. Vzdialenejšie pozemky s menej kvalitnými pôdami pôvodne využívané ako orná pôda sa menili na lúky a pasienky, v súčasnosti okraje postupne zarastajú drevinami, čím sa mení aj pomer kultúr. Z hľadiska biologického prirodzená sukcesia týchto pozemkov je skôr javom pozitívnym, lebo sa na zarastajúce plochy šíria živočíšne druhy z okolitých lesných ekosystémov, ale môže to negatívne ovplyvniť biodiverzitu lúčnych spoločenstiev.

V okolí pomerne dlhého a úzkeho zastavaného územia je niekoľko umelých prvkov, ako sú komunikácie, elektrické vedenie vysokého napätia, ktoré sú určitým spôsobom rušivými prvkami celkovej scenérie. Najintenzívnejšie sú a aj v minulosti boli hospodársky využívané plochy okolo zastavaného územia. Vzdialenejšie pozemky s menej kvalitnými pôdami pôvodne využívané ako lúky a pasienky postupne zarastajú drevinami, čím sa postupne mení pomer kultúr predovšetkým okolo lesných pozemkov. Z hľadiska biologického prirodzená sukcesia týchto pozemkov je skôr javom pozitívnym, lebo sa na zarastajúce plochy šíria živočíšne druhy z okolitých lesných ekosystémov. Negatívne to ale zasiahne biodiverzitu lúčnych spoločenstiev, ktoré neznášajú konkurenciu.

Drevinová nelesná vegetácia na väčšine plôch rastie popri poľných cestách na súkromných pozemkoch, na výraznejších terénnych nerovnostiach, popri miestnych tokoch, pri výmolochoch a pod. V zastavanom území obce je súčasťou zahrad, dvorov, miestneho futbalového ihriska, Poľnohospodárskeho družstva Magura Rabča a ostatných plôch. Všetka zeleň takto prispieva k vyššej stabilite územia. Najnižšiu stabilitu vykazujú intenzívne obhospodarované plochy poli s monokultúrami a intenzifikovaná lúky s malou biodiverzitou. Takéto plochy sú sústredené vo východnej a severovýchodnej časti územia nad areálom poľnohospodárskeho družstva.

Hodnotnejšie lokality okolia Rabče vytvárajú predpoklad pre rozvoj turistiky, perspektíva z hľadiska cestovného ruchu súvisí s využívaním hodnotných a atraktívnych území ako je masív Babej hory, Pilsko, Vodná nádrž Oravská priehrada, lesné komplexy a pod. Pre extenzívnu rodinnú rekreáciu je vhodné využiť možnosti agroturistiky, bežeckého lyžovania v okolí.

Chránená vodohospodárska oblasť sa v k.ú. obce nenachádza.

Cez 60% rozlohy k.ú. obce (1518,1 ha) prechádza Chránená krajinná oblasť (CHKO) Horná Orava (ustanovená vyhláškou MŽP SR č. 420/2003 Z.z. aj s jej ochrannými zónami, pre túto časť platí zóna D s 2. stupňom územnej ochrany, zvyšná časť územia teda tých 40% je umiestnená mimo CHKO Horná Orava okolo zastavanej časti obce a jej blízkeho okolia a patrí do 1. stupňa územnej ochrany tzv. všeobecnej ochrany).

Územie CHKO Horná Orava patrí tiež do Chráneného vtáčieho územia (CHVÚ) Horná Orava s označením SKCHVÚ008 (ustanovené vyhláškou MŽP SR č. 173/2005 Z.z.), ktoré je zároveň aj územím európskeho významu. V katastrálnom území obce sa nachádzajú na určitých miestach prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES): biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, pričom z hľadiska funkčnosti sú biocentrá a biokoridory rozdelené na nadregionálne, regionálne a miestne. Na území katastra sú evidované 3 genofondové plochy: 1. Žabinec, 2. Alúvium Polhoranky II (Kormanovci), 3. Pod Hájkou. Na ploche 74 ha trvalých trávnatých porastov sa nachádzajú vzácne biotopy poloprírodné a prírodné TTP: v časti Širava (tam sú len dve plochy s označením 6701/1, 5701/1) a vo väčšom množstve v časti Žabinec (plochy s označením 6905/1, 7806/2, 7821/1, 7817/1, 7803/1, 7808/1, 7819/1, 7822/1, 7813/2, 7820/1, 8805/1, 8804/1, 8802/2), ktoré obmedzujú aktivity poľnohospodárskeho družstva PD Magura Rabča. Maloplošné chránené územia a chránené stromy sa v k.ú. obce nenachádzajú. Od všetkých kompetentných organizácií, orgánov a občanov obce tiež zodpovedný prístup a aktívnu ochranu jednotlivých druhov a biotopov v navrhovanom území. Ochranu prírody územia spravuje ŠOP SR Správa CHKO Horná Orava so sídlom v Námestove.

#### Veľkoplošné chránené územia

Katastrálne územie obce Rabča cca 60% (1518,1 ha) patrí do Chránenej krajiny oblasti Horná Orava (skratka CHKO). CHKO Horná Orava bola pôvodne vyhlásená Vyhláškou MK SSR č. 110/1979 Zb. z 12. 7. 1979 o výmere 70 332,51 ha. pričom vyhláškou MŽP SR č. 420/2003 Z. z. s platnosťou od 1. 11. 2003 bola výmera upravená na 58 738 ha a územie bolo rozčlenené na zóny A až D podľa zachovanosti územia, pričom v k.ú. obce platí zóna D s 2. stupňom ochrany – rozvoj aktivít človeka pri zachovaní rozptýlených fragmentov biotopov národného významu, zachovanie typického krajinného rázu a krajiny štruktúry s cieľom ochrany a zachovania rozptýlených ekosystémov významných z hľadiska biologickej rozmanitosti a ekologickej stability a charakteristického vzhľadu krajiny so špecifickými formami osídlenia. Zóna D Horná Orava má najväčšiu výmeru – 39 326 ha. Zostávajúca časť 40% k.ú. Rabče sa nachádza mimo CHKO Horná Orava a je to zastavané územie obce a jeho blízke okolie, kde platí 1. stupeň územnej ochrany (tzv. všeobecná ochrana). Chránená krajinná oblasť Horná Orava leží v najsevernejšom, ale na prírodné krásy mimoriadne bohatom regióne SR a nadväzuje na poľský Babogórski Park Narodowy. Tvoria ju geomorfologické celky Oravské Beskydy, Podbeskydská brázda, Podbeskydská vrchovina a časť celkov Oravská Magura a Oravská kotlina. Rozlohou patrí k najväčším veľkoplošným chráneným územiam. Dĺžka vo VZ smere je asi 50 km a SJ okolo 38 km. Na S a SV CHKO ohraničuje česko-slovensko-porská hranica, ktorá prechádza po vrcholoch Oravských Beskyd a z Babej hory odbočuje južne do Oravskej kotliny. Najvyšším bodom je Babia hora (1725 m n. m.) a najnižší bod bol nameraný na hladine Oravskej priehrady pri jej max. stave (601 m n. m.). V k. ú. obce Oravská Polhora v lokalite Modralová (49°37' sev. šírky) sa nachádza najsevernejšie položené miesto SR. Ročný priemer zrážok sa pohybuje od 800 do 1600 mm. Územie je pod vplyvom chladnej klimatickej oblasti. Najnižšia teplota bola v roku 1985 nameraná v Oravskej Lesnej (-38°C). Približne polovica územia CHKO je porastená lesnými biotopmi bukovo-jedľového vegetačného stupňa so silne zastúpenými smrekovými monokultúrami. Okrem lesných komplexov Babej hory, Pilska a Parača s pralesnými porastmi smreka s prímiesou jarabiny. Stupeň kosodreviny sa nachádza na Babej hore a Pilsku, v hornej časti Babej hory je vyvinutý aj alpínsky stupeň s typickými alpínskymi lúkami. Vegetácia CHKO je zastúpená rašelinnými fytocenózami s výskytom vzácných a ohrozených druhov rastlín. Vyskytujú sa aj vzácne druhy živočíchov, z dravých vtákov tu hniezdi orol kríkl'avý, myšiak hôrny a ďalšie. Rašeliniská a mokrade sú vhodnými lokalitami pre typické druhy plazov a obojživelníkov ako mlok vrchovský, mlok karpatský a pod.

Z celkovej výmery CHKO 58 737,8267 ha sa nachádza v k.ú. Rabča výmera 1 518,1044 m<sup>2</sup> na 3 miestach:

1. najväčšia plocha je na JZ strane (hranica prebieha ľavým brehom Polhoranky pričom v hornej časti obce sa otočí popri Sihelnianskom potoku a potom smeruje na západ zhruba v polovici územia medzi Sihelnianskym potokom a Hájkou);

2. je JV územie lesných porastov až k potoku prechádzajúcim hospodárskym dvorom Šírava pričom pri areáli hospodárskeho dvora Šírava lemuje jeho hranicu a pokračuje brehom potoka Bystrá a katastrálnou hranicou s obcou Rabčice;
3. najmenšia plocha je SV špic k.ú. Rabče popri pravej strane brehových porastov Sol'ného potoka s otočným popri prvej poľnej smerujúcej až do Rabčíc.

Územia sústavy NA TURA 2000 – územia európskeho významu C

Sústavu NATURA 2000 (t.j. sústava chránených území členských krajín EÚ, ktorej cieľom je vytvorenie a zachovanie európskeho prírodného bohatstva pozostávajúceho z najvzácnejších a najohrozenejších biotopov a druhov na území štátov EÚ) tvoria dva typy území:

1. chránené územia vyhlasované na základe smernice o biotopoch, tzv. územia európskeho významu s označením SKUEVO sú zaradené do Národného zoznamu území európskeho významu;
2. chránené územia vyhlasované na základe smernice o vtákoch, tzv. chránené vtáčie územia sú zaradené do Národného zoznamu chránených vtáčích území. Chránené vtáčie územie je lokalita s výskytom biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých vtákov.

Chránené vtáčie územie Horná Orava sa nachádza v SZ časti Slovenska v pohraničnej oblasti s Poľskou republikou a rozprestiera sa v orografických celkoch Oravská kotlina, Podbeskydská brázda, Podbeskydská vrchovina a Oravské beskydy. Patri pod sústavu NATURA 2000 s cieľom zachovania a obnovy biotopov vybraných druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovaných druhov vtákov so zabezpečením podmienok pre ich prežitie a rozmnožovanie. Územie bolo vyhlásené MŽP SR vyhláškou č. 173/2005 s účinnosťou od 1. 5. 2005 a platí v ňom 1. stupeň ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a tvorby krajiny (t.j. stupeň, ktorému sa neposkytuje územná ochrana na území SR pričom však treba žiadať o súhlas orgánu ochrany prírody pri niektorých zásahoch do územia akým je letecká aplikácia hnojív, úprava vodných tokov, plôch, mokradi, rozširovanie rastlín a živočíchov, ktoré nie sú na území prirodzené, umiestnenie výsadby drevín a pod.), pričom sú stanovené konkrétne podmienky využívania územia v prospech prežívania prítomných vtáčích druhov. V k.ú. obce Rabča sa rozkladá CHVÚ Horná Orava presne v takej istej časti ako CHKO Horná Orava:

- Identifikačný kód územia: SKCHVU008,
- Nadmorská výška: 603 – 1725 m n. m.,
- Rozloha: 58 737,83 ha,
- Okresy: Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín.

V tomto území bolo zistených 242 druhov vtákov, z ktorých tu viac ako 60% hniezdi. Rozšírené sú najmä vtáky ihličnatých lesov a podhorskej, extenzívne využívanej poľnohospodársko-lesnej krajiny. Vybudovaním Oravskej vodnej nádrže sa vytvorili vhodné podmienky pre vodné a pri vode žijúce vtáctvo. Rozsiahla vodná plocha a široké bahňaté brehy nádrže lákajú sťahovavé druhy, ktoré tu nachádzajú podmienky pre odpočinok i dostatok potravy.

V k. ú. Rabča sa nachádza niekoľko typov biotopov, zaradených do Smernice o biotopoch č. 92/43/EHS1 ktoré sú súčasťou sústavy chránených území európskeho a národného významu NATURA 2000.

Z biotopov európskeho významu sa v k.ú. obce vyskytujú nasledovné:

- Br 3 Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s myrikovkou nemeckou (kód NATURA 2000: 3230). Biotop tvoria erózne pretvárané štrkové sedimenty na brehoch niektorých horských tokov a tokov vo flyšovej oblasti (predovšetkým je tento výskyt na alúviu Polhoranky v lokalite Kormanovci), ktoré pomerne vzácne osídľuje myrikovka nemecká. Iniciálne bylinné porasty s myrikovkou nemeckou sa môžu kombinovať s jednotkou 3220, sprevádzajú ich spoločné druhy, ako smlz patrst'ový, kyprina štrkovisková, ako aj viaceré náhodne splavené rastliny. V starších porastoch myrikovka drevnatie, pričom dosahuje výšku okolo 2 – 2,5 m. V krovinovom poschodí ju sprevádzajú vrby. V dobre vyvinutej bylinnej vrstve rastú lúčne druhy a nízke druhy znášajúce zašľapávanie ako napr. skorocel väčší, psinček poplázový, mätonoh trváci. Doteraz známe údaje o biotopoch s myrikovkou nemeckou pochádzajú z neregulovaných tokov severného a severovýchodného Slovenska a z podhorských oblastí Východných Karpát. Najrozsiahlejšie porasty sa zaznamenali na potokoch Belá, Šambronka, Jakubianka, na dolnom toku rieky Poprad, vo flyšovej oblasti severovýchodného Slovenska. Prevládajúce druhy: *Acetosa scutata*, *Agrostis stolonifera*, *Barbarea vulgaris*, *Calamagrostis pseudophragmites*, *Chamerion dodonaei*, *Lotus comiculatus*, *Lycopus europaeus*, *Mentha longifolia*, *Myricaria gennanica*, *Origanum vulgare*, *Potentilla reptans*, *Prunella vulgaris*, *Ranunculus repens*, *Salix purpurea*, *Tithymalus cyparissias*.

Opatrenia: spoločenstvá sa vyvíjajú len na čerstvo obnažených štrkových laviciach a sú konkurenčne slabé. Manažment musí smerovať k potenciálnemu vytváraniu biotopov. Prívalové vody, prinášajúce nový štrk, prospievajú zachovaniu porastov jednotiek, prirodzené narušenie brehov prívalmi vody počas prieťrži je základným faktorom prirodzenej obnovy biotopov. Podmienkou vzniku a zachovania biotopov Br 3 je nepravidelný vodný režim s občasnými prívalovými vodami, ktorý má za následok vznik štrkových lavíc. Tieto plochy potom myrikovka osídľuje a svojou bohatou koreňovou sústavou spevňuje a pripravuje

ich v procese sukcesie pre ďalšie, vzrastom vyššie dreviny. Myrikovka je heliofilná drevina a neznáša zatienenie, preto možno proces sukcesie oddialiť výrubom konkurenčne silnejších drevín.

• Br 6 Brehové porasty deväťsilov (kód NATURA 2000: 6430) – roztrúsený výskyt pozdĺž Polhoranky a Bystrej). Biotop vlhkomilných vysokobylinných lemových spoločenstiev na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa. Tvoria ho štyri podjednotky. Prvá zahŕňa vysoko bylinné spoločenstvá na nivách v horskom a alpínskom stupni na rôznych geologických podložkách, od zásaditých a neutrálnych až po mierne kyslé. Vzhľad porastov výrazne ovplyvňujú viaceré nápadné druhy. Druhú podjednotku tvoria husté, viacvrstvové príbrežné spoločenstvá s deväťsilmi alebo so štiavcom alpským. Vyskytujú sa na prirodzených, polo prirodzených až zaburinených stanovištiach na brehoch vodných tokov v horských oblastiach, menej na podsvahových prameniskách a v priekopách popri cestách. Tretia podjednotka osídľuje brehy väčších riek, dobre zásobených živinami, najmä v nížinách a pahorkatinách. Porasty sú vzhľadovo veľmi nejednotné, pretože sa v nich strieda viacero dominantných druhov. Sú schopné pomerne rýchlo obsadiť obnažené brehy. Štvrtá podjednotka predstavuje kvetnaté vysokobylinné lúky s prevahou širokolistých bylín na celoročne vlhkých až mokrých stanovištiach v alúviách vodných tokov, v terénnych depresiách a na svahových prameniskách. Porasty sa len občas alebo nepravidelne kosia. Prevládajúce druhy: *Aconitum finnum*, *Aegopodium podagraria*, *Angelica sylvestris*, *Carduus personata*, *Chaerophyllum* aromaticum, *Chaerophyllum hirsutum*, *Chrysosplenium altemifolium*, *Crepis paludosa*, *Gentiana asclepiadea*, *Geranium phaeum*, *Geum rivale*, *Myosotis scorpioides*, *Orobancha flava*, *Petasites albus*, *Petasites hybridus*, *Petasites kablikianus*, *Poa trivialis*, *Primula elatior*, *Roegneria canina*, *Rumex alpinus*, *Stellaria nemorum*, *Thalictrum aquilegifolium*, *Veratrum album*, *Viola biflora*.

Opatrenia: Porasty tvoria na brehoch tokov charakteristické lemy rôznej dĺžky a šírky bylinného porastu. Vhodné biotopy sú v montánnom stupni horných a stredných tokoch väčších riek. Cenné sú najmä prirodzené biotopy v horskom a subalpínskom stupni. V týchto polohách ich lokálne môže ohrozovať nadmerná pastva dobytkom a to buď priamym vypásaním, alebo nadmernou nitrifikáciou stanovišť. Manažmentové opatrenia by mali smerovať k regulácii množstva paseného dobytkom na únosnú mieru. lokálne v horských oblastiach preniká do porastov deväťsilov *Heracleum mantegazzianum*. Intenzívne likvidovať invázne dreviny a byliny v brehových porastoch. Osvedčená je kombinovaná mechanická a následne chemická likvidácia. Porasty nad 600 m n. m. ponechať bez zásahu. Zabrániť regulácii tokov nad porastmi.

• Ra 6 Slatiny s vysokým obsahom báz (kód NATURA 2000: 7230) – výskyt v lokalitách Žabinec a Pod Hájkou). Biotop tvoria svetlomilné spoločenstvá vápnitých slatín a slatinných lúk extrémne bohatých na minerálne živiny. Vyskytujú sa najčastejšie na svahových a pod svahových prameniskách, ale aj na okrajoch zazemňovaných vodných nádrží a na nivách. Sú to druhovo bohaté spoločenstvá s prevahou nízkych ostrie a machorastov a s výskytom mnohých vzácnych a ohrozených druhov. Vzhľad porastov určuje trsovité ostrica *Davallia* a pápemieky. Častý je výskyt orchideí rodu *Vstavačovec*. Z machorastov dominujú hnedé machy čeľade *Amblystegiaceae*. Pôdy sú rašelinové i minerálne, oglejené, bohaté na uhličitany a sírany. Patria sem aj vývojovo pokročilejšie spoločenstvá s rašeliníkmi tolerujúcimi prítomnosť vápnika v pôde. Viazu sa na stanovištia s vysokým obsahom minerálov pri neutrálnej až mierne kyslej reakcii prostredia, ktorá je spôsobená hrubšou vrstvou rašelinovej vrstvy. Biotop sa vyskytuje vo všetkých karpatských kotlinách, vápencových a flyšových pohoriach, zriedkavo v nížinách.

Prevládajúce druhy: *Agrostis canina*, *Blysmus compressus*, *Bryum pseudotriquetrum*, *Calliergon siliquosum*, *Campylium stellatum*, *Carex appropinquata*, *Carex davalliana*, *Carex dioica*, *Carex distans*, *Carex flava*, *Carex hostiana*, *Carex lasiocarpa*, *Carex lepidocarpa*, *Dactylorhiza incarnata* subsp. *incarnata*, *Dactylorhiza incarnata* subsp. *pulchella*, *Dactylorhiza lapponica*, *Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis*, *Drepanocladus revolvens*, *Drosera rotundifolia*, *Eleocharis quinqueflora*, *Epipactis palustris*, *Eriophorum angustifolium*, *Eriophorum latifolium*, *Fissidens adianthoides*, *Gymnadenia densiflora*, *Helodium blandowii*, *Hippochaete variegata*, *Hypnum pratense*, *Juncus subnodulosus*, *Liparis loeselii*, *Orchis palustris*, *Oxycoccus palustris*, *Paludelia squarrosa*, *Pamassia palustris*, *Pedicularis palustris*, *Pedicularis sceptrum-carolinum*, *Philonotis caerulea*, *Pinguicula vulgaris*, *Polygala amarella*, *Primula farinosa*, *Salix rosmarinifolia*, *Schoenus ferrugineus*, *Sesleria caerulea*, *Succisa pratensis*, *Tofieldia calyculata*, *Tomenthypnum nitens*, *Trichophorum pumilum*, *Triglochin palustre*, *Valeriana dioica*, *Valeriana simplicifolia*, *Viola palustris*. Opatrenia: Sú to minerotrofné rašeliniská, zásobované povrchovou a podzemnou vodou, ktorá prináša väčšinu minerálnych látok, ktoré majú vplyv na ekológiu a druhové zloženie rastlinných spoločenstiev. Hydrologický režim lokalít je úzko prepojený s okolím a vodozdržnou vrstvou, ktorá lokalitu zásobuje a môže byť rozsiahla napr. povodie toku. Zásahy v širšom okolí, napr. meliorácie, odvodňovanie, alebo hnojenie, môžu mať na lokalitu veľmi negatívny dopad. Degradácia rašelinísk sa prejavuje výrazným kolísaním hladín podzemnej vody v priebehu vegetačnej sezóny. Na jar je vodný stĺpec najvyšší a môže dochádzať až k čiastočnému zaplaveniu lokalít, v lete dochádza k preschnutiu lokalít. Ak poklesne hladina podzemnej vody v tomto období o viac ako 40 cm, dochádza k naštartovaniu procesov mineralizácie a následne sekundárnej sukcesie. Niekedy je možné obnoviť vodný režim zahradením alebo úplným zaponím odvodňovacích kanálov. Prehrádzky musia zohľadňovať sklon terénu a rýchlosť prúdenia vody. Zablokovanie funkčných melioračných kanálov v okolí môže mať tiež pozitívny dopad. Ak privádzame vodu z iného zdroja, je potrebné, aby táto voda mala podobnú trofiu ako voda, ktorá lokalitu zásobovala

pôvodne. Ak tomu tak nie je, voda, ktorá má iné chemické zloženie, prípadne obsahuje väčšie množstvo živín, môže úplne zmeniť rastlinné spoločenstvá. Hnojenie na okolitej poľnohospodárskej pôde by malo byť úplne vylúčené. Živiny ako dusík, fosfor a draslík sa môžu na lokalitu dostať povrchovými tokmi, kanálmi, alebo prenikajú pomaly do podzemnej vody, v ktorej sa môžu udržať dlhé obdobie, aj po skončení ich aplikácie a môžu spôsobiť eutrofizáciu týchto citlivých biotopov.

**Obhospodarovanie:** V rámci minerotrofných rašelinísk máme niektoré typy biotopov, ktoré si nevyžadujú žiaden zásah. Sú to biotopy, v ktorých je počas roka stabilný vodný režim s minimálnym kolísaním. Domínujú v nich machorasty a ostrice, prípadne konkurenčne slabšie druhy, patria sem aj slatinné jazierka. Kosenie – mnohé typy rašelinísk boli kosené a využívané po stáročia. V súčasnosti buď nie sú využívané, alebo sú využívané sporadicky a aplikuje sa tzv. ochranný manažment. Doba kosenia sa často prispôbuje tomu, aby mohli vykvitnúť a vyplodiť vzácne druhy rastlín a posúva sa na koniec vegetačnej sezóny. To môže na druhej strane podporovať rast konkurenčne silných tráv (napr. bezkolonec), ktorému sa na lokalite vytvárajú ideálne podmienky a v konečnom dôsledku vzácne druhy potlačí. Doporučujeme teda, aby sa kosilo v dobe plodenia tráv, ktoré lokalitu ohrozujú. Je potrebné, aby bola pokosená biomasa z lokality odstránená. Pasenie sa na rašeliniskách vo všeobecnosti nedoporučuje. Ak sú lokality malé, obklopené intenzívne využívanými lúkami, je lepšie, ak sú oplotené. Mulčovanie je na zarastených rašeliniskách veľmi efektívne, pretože odstraňuje náletové dreviny aj vegetáciu a umožní konkurenčne slabším druhom, aby sa prejavili. Dôležité je, aby bolo mulčovanie robené ľahkou mechanizáciou, ktorá má široké kolesá a je adaptovaná na mokradňové podmienky. Použitím ťažkej mechanizácie môže dôjsť k stlačeniu rašeliny. Pri mulčovaní je biomasa rozsekaná na drobné kúsky a nie je možné ju z lokality odstrániť. Doporučujeme, aby sa tento spôsob obhospodarovania použil maximálne 2 roky po sebe a potom by sa malo pokračovať v kosení a následnom odstraňovaní biomasy. Sekundárna sukcesia: náletové dreviny sa na lokalitách objavujú buď po zásahu do vodného režimu alebo po ukončení obhospodarovania. Svojím rastom odčerpávajú z lokality vodu, menia druhové zloženie spoločenstiev a tým ju ďalej poškodzujú. Mladé porasty môžeme odstraňovať mulčovaním alebo krovinnou výrubom, staršie porasty výrubom. Často je diskutované použitie chemických inhibítorov rastu. Odstraňovanie náletových drevín a ich výmladkov je vhodné v období vegetačného klúdu a je potrebné, aby bola drevná hmota z lokality odstránená. Ak sukcesia pokročila tak, že na lokalite sa vyvinul les a pôvodné druhy už nie sú zastúpené, v takom prípade obnova nemá zmysel. Trstina často zarastá rašeliniská, ktorých vodný režim sa zdá dosť stabilný a v podrade sa nachádzajú takmer všetky pôvodné druhy. Stimulom pre jej rast môže byť eutrofizácia, spôsobená dodatočným prísunom živín alebo krátkodobým preschnutím lokality, napr. počas roka chudobného na zrážky. Optimálna doba kosenia trstiny je v mesiacoch jún, júl, kedy druh kvitne a živiny sú sústredené v stonkách a nie v koreňoch. Častým javom ochranného manažmentu posledných rokov je kosenie trstiny na konci vegetačnej sezóny. Vtedy jej rast podporujeme, pretože živiny sú uložené v koreňovej sústave a v ďalšom roku bude porast trstiny vitálnejší. Doporučené zníženie zakmenenia.

- Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové (kód NATURA 2000: 7230). Sú to pôvodné smrečiny horského a subalpínskeho stupňa, ktoré zvyčajne tvoria samostatný vegetačný stupeň pod hornou hranicou lesa. V porastoch dominuje smrek obyčajný (*Picea abies*), s viac ako 90% zastúpením. Na dolnej hranici smrekového stupňa je primiešaná jedľa, na hornej hranici jarabina vŕtacia, kosodrevina, javor horský, smrekovec opadavý alebo borovica limbová. Biotop je v rámci Slovenska diferencovaný podľa podmienok prostredia, prevahu však majú porasty s druhovo veľmi chudobným bylinným poschodím podjednotky smrekových lesov čučoriedkových.

- Ls 9.1.1. Nezaraďujeme sem porasty smreka vzniknuté druhotne na nepôvodných stanovištiach, napr. rozsiahle

smrečiny na Orave a Kysuciach. Prevládajúce druhy: *Picea abies*, *Abies alba*, *Pinus sylvestris*, *Fagus sylvatica*, *Sorbus aucuparia* agg., *Larix decidua*.

**Opatrenia:** Uvedený typ biotopu, nebol v minulosti výrazne atakovaný ľudskou činnosťou. V niektorých častiach Slovenska sa v minulosti zalesňovalo smrekmi cudzieho pôvodu (predovšetkým z Álp) a tieto porasty môžu byť v súčasnosti postihované vetrovými a podkômikovými kalamitami. Rozdielna dispozícia smrekových porastov ku kalamitnému rozpadu je podľa výškových pásiem, kde je hranicou cca 1400 m n. m. Nad touto hranicou sa vyskytujú podstatne stabilnejšie porasty. Celkovo je biotop ohrozený diaľkovým prenosom škodlivín (acidifikácia, ozón) a aj globálnym otepľovaním podnebia, ktoré so sebou prináša premnožovanie kalamitného hmyzu. Ľudskou činnosťou je zasahovaný v oblastiach turistického ruchu (budovanie lyžiarskych svahov). Je sporný aj prístup k rekonštrukcii poškodených a rozvrátených porastov hlavne na spodnej hranici smrekového lesného vegetačného stupňa. Tento biotop patrí k najčastejšie administratívne chráneným biotopom na Slovensku s vysokým zastúpením najvyšších stupňov ochrany.

Z biotopov národného významu sa v k.ú. obce vyskytujú sú nasledovné:

- Lk 3 Mezofilné pasienky a spásané lúky – poloprirodné a prírodné trvalé trávnaté porasty. Svieže nízko-  
teblové kvetnaté horčinkovo-hrebienkové porasty, intenzívne spásané pestré kvitnúce trávnaté porasty  
využívané ako jednokosné lúky alebo ako pasienky. Zastúpené sú v nich hlavne tomka voňavá (An-

thoxanthum odoratum), psinček obyčajný (*Agrostis capillaris*), hrebienka obyčajná (*Cynosurus cristatus*), traslica prostredná (*Briza media*), horčinka obyčajná (*Polygala vulgaris*), iskerník mnohokvetý (*Ranunculus polyanthemos*), ďatelina horská (*Trifolium montanum*) Jan prečisťujúci (*Linum catharticum*), dúška vajcovitá (*Thymus pulegioides*). Patria k bežným typom pasienkov, v záujmovom území sa vyskytujú v komplexe s kriačinami na okrajoch lesných komplexov a patria k významným typom biotopov. Manažment plôch: kosenie po 15. júni v príslušnom roku, v intervale 1 – 2x ročne, vhodné pasenie a dopásanie, košarovanie s podmienkami.

• Lk 6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí - poloprírodné a prírodné trvalé trávnaté porasty. Podmáčané vlhké lúky, ktoré nie sú ešte v pokročilom štádiu sukcesie, niektoré z nich sú recentne kosené. Biotop sa vyskytuje vzácné na niekoľkých lokalitách.

#### Genofondové plochy (GP)

Genofondové plochy sú plochy na ktorých sa zámerne pestujú alebo rastú ohrozené, vzácne druhy rastlín alebo živočíchov pre zachovanie ich biodiverzity. Správa CHKO Horná Orava eviduje na území katastra 2 genofondové plochy pričom na základe listu z Obvodného úradu ŽP v DK, pracovisko Námestovo (2009/00769/No, 18. 11. 2009 je ku genofondovej plocha zaradené ešte jedno územie Pod Hájkou. Ide o nasledovné plochy:

• Žabinec (GPR, č. 33), slatinné rašelinisko s výskytom vachty trojlistej (*Menyanthes trifoliata*) sa nachádza na pravom brehu toku Polhoranka s rozlohou cca 10 000 m<sup>2</sup>, územie patrí aj do zoznamu mokradí Slovenska

• Alúvium Polhoranky II (Kormanovci) (GPRŽ, č. 34), takisto najjužnejšia časť k.ú. Rabča s prechodom do k.ú. Zubrohlava okolo mokradi Polhoranky. Jedná sa o slatinné rašeliniská s dominantným výskytom v k.ú. Oravskej Polhory. Lokalita je zahrnutá do zoznamu rašelinísk Oravskej kotliny chránených medzinárodným dohovorom o mokradiach (Ramsarská lokalita Mokrade Oravskej kotliny, bola do Zoznamu medzinárodne významných mokradi zapísaná 17. 2. 1998.). Je to zároveň aj genofondovo významná lokalita flóry a fauny.

• Pod Hájkou – severozapadná časť k.ú. Rabča, kde je významná lokalita flóry tvorená komplexom rašeliných lúk a slatín s rozlohou cca 6 000 m<sup>2</sup>.

Do zoznamu mokradí Slovenska sú zaradené v k.ú. Rabča všetky tri genofondové plochy a ešte nasledovná:

• Polhoranka, k. ú. Zubrohlava – mokradné spoločenstvá v alúviu toku Polhoranky s rozlohou cca 13 000 m<sup>2</sup> zasahujú do k.ú. Rabča iba okrajovo v južnej časti územia, väčšinou sa lokalita nachádza v k.ú. Zubrohlava.

#### Chránené stromy

Celkový estetický dojem z ľudských sídiel zvyšujú aj cenné, zdravé dreviny v obci. V súčasnosti v k.ú. obce Rabča nenachádza žiadny chránený strom zaradený do Štátneho zoznamu ochrany prírody. Nachádza sa tu však niekoľko hodnotných stromov a skupín stromov, ktoré by mohli spĺňať požiadavky na vyhlásenie ochrany – chránený strom. Ide o tieto stromy:

- javor na Javorovej ulici,
- lipa na ulici Pod Lipou, s. č. 6831,
- divá čerešňa v lokalite „Za vodou“,
- skupina stromov na starom cintoríne,
- skupina stromov okolo kostola.

#### Územný priemet ekologickej stability územia

Základnými požiadavkami pri spracovaní ÚSES obce je zachovanie biodiverzity územia a vytvorenie optimálneho priestoru pre rastliny a živočíchov v ich prirodzených biotopoch. Základom ÚSES je stabilné prostredie krajiny na udržanie vzácných prírodných prvkov, zvýšenie prirodzenej produkcie a ochrana prírodných zdrojov. Regionálny územný systém ekologickej stability ekologickej stability v zmysle ÚPN-VÚC Žilinského kraja a Návrh národnej ekologickej siete Slovenska (ECONET), ktorý špecifikuje ekologicky hodnotné krajinné priestory Slovenska sú podkladmi pre tvorbu ÚSES obcí v Žilinskom kraji. Riešenie a zásady koncepcie územného rozvoja ÚPN-VÚC Žilinského kraja sú zohľadnené aj v RÚSES-e okresu Dolný Kubín, kam administratívne patrila Rabča pred vytvorením okresu Námestovo.

V katastrálnom území Rabča sa nachádzajú nasledovné prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES): biocentrá, biokoridy a interakčné prvky.

V zmysle priestorového vymedzenia ekologických zón a územného vymedzenia krajinných priestorov ÚPN – VÚC Žilinského kraja nami riešené územie obce Rabča patrí do priestoru prírodného s označením A, ktorý pokrýva najcennejšie plochy z hľadiska ochrany prírody a krajiny. Krajinný priestor je chápaný ako trojrozmerný útvar tvorený abiotickými, biotickými a antropickými prvkami, ktoré sa navzájom podmieňujú a ovplyvňujú, ale určujú aj charakter územia, priestorové usporiadanie a využívanie. V nasledovnej tabuľke sú v rámci krajinného priestoru uvedené základné charakteristiky nasledovných funkcií (ochrana prírody a krajiny, lesná výroba, poľnohospodárska výroba, rekreácia a investičná výstavba):

#### Krajinný priestor, ID, Funkcia, Charakteristika

##### Ochrana prírody a krajiny

Má dominantné postavenie v území, celopriestorová štruktúra vyplýva z plošne rozsiahlejších ekologicky hodnotných krajiných segmentov, ktoré vytvárajú základ územnému systému ekologickej stability na regionálnej a nadregionálnej úrovni a zabezpečuje ekologickú stabilitu aj širšiemu zázemiu.

##### Lesná výroba

Lesná pôda a lesné porasty tvoria prevažne celoplošnú štruktúru v krajinnom priestore, plnia výraznú ekologickú a environmentálnu funkciu, produkcia dreva je chápaná ako doplnková funkcia v území.

##### Pol'nohospodárska výroba

Pol'nohospodárska pôda v priestore má plošne malé až nepatrné zastúpenie a plní mimoprodukčnú funkciu, intenzita výroby má extenzívny charakter, doporučené je hlavne alternatívne (organické) pol'nohospodárstvo, ktoré je založené na využívaní prírodných podmienok, bez výrazných intenzifikačných vkladov do pôdy a výroby.

##### Rekreácia

Má v území veľmi vhodné podmienky, je však potrebné na základe ekologickej únosnosti stanoviť optimalizáciu využívania časti prírodného priestoru tak, aby nedochádzalo ku kolízii s krajinými segmentmi určenými na zachovanie a šírenie prirodzenej bioty.

##### Investičná výstavba

V krajinnom priestore sa nachádzajú niektoré časti súčasnej výstavby (majú prevažne rekreačný charakter, ojedinele aj pol'nohospodársky), s novou investičnou výstavbou v zásade nie je uvažované okrem líniových zariadení, ktoré nie je možné riešiť iným spôsobom a majú celospoločenský význam, majú však lokálny charakter.

##### Súčasný stav územného systému ekologickej stability

V zmysle nadradeného dokumentu boli medzi prvky kostry územného systému ekologickej stability zahrnuté krajinné segmenty, ktoré zabezpečujú v riešenom území trvalo udržateľný rozvoj vo vzťahu k prírodným danostiam a potenciálu územia vo väzbe na návrh usporiadania krajiných priestorov. Jadrové územia a niektoré biocentrá sa nachádzajú na rozhraní dvoch alebo troch okresov. Lesné porasty k.ú. obce Rabča sú súčasťou jadrového územia európskeho významu (JÚEV) Horná Orava s postupným prechodom k ochrane tohto územia. Dávajú predpoklad na zachovanie hodnotných ekosystémov, nachádzajú sa tu európsky významné spoločenstvá s ohrozenými druhmi flóry a fauny. Priestor poskytuje vhodné podmienky na uchovanie pestrej biodiverzity a kvalitného genofondu vzácnych druhov.

Kostra územného systému ekologickej stability v zmysle UPN – VUC žilinského kraja je nasledovná:

Okres Námestovo, Prvky ekologickej siete, ID, Názov, MJ (ha), Mapový list;

Jadrové územie európskeho významu, , Horná Orava (severná časť), , ,

Biocentrá regionálneho významu, 7/9, Vahanov – Kopanica – Brestovka, 400 ha, 26-23;

Biokoridor nadregionálneho významu 7/13, 7/8 – Brestovka – 7/4 – Poprovka (terestrický) 17,6 ha/500-1800, 26-23;

Biokoridor regionálneho významu, 7/14, vodný tok Polhoranka (hydricko-terestrický), 18,7 ha/100-250, 26-21, 26-23.

V katastri obce Rabča sa nenachádza chránený strom a Správa CHKO Horná Orava eviduje na území katastra dve genofondové plochy pričom na základe listu z Obvodného úradu ŽP v DK, pracovisko Námestovo 2009/00769/No, 18. 11. 2009 je ku genofondovej ploche zaradené ešte územie Pod Hájkou:

Číslo GP, Názov GP, Typ GP, Katastrálne územie, Charakteristika;

33, Žabinec, GPR Rabča, komplex rašelinových lúk a slatín s výrazným výskytom *Menyanthes trifoliata*;

34, Alúvium Polhoranky II, GPRŽ, Rabča, Zubrohlava, mokrade v alúviu Polhoranky – (Kormanovci) generálne lokality obojživelníkov a vtáctva;

Pod Hájkou, Rabča, významná lokalita flóry (komplex rašelinných lúk a slatín).

Lesné porasty k.ú. obce Rabča sú súčasťou jadrového územia európskeho významu (JÚEV) Horná Orava s postupným prechodom k ochrane tohto územia. Dávajú predpoklad na zachovanie hodnotných ekosystémov, nachádzajú sa tu európsky významné spoločenstvá s ohrozenými druhmi flóry a fauny. Priestor poskytuje vhodné podmienky na uchovanie pestrej biodiverzity a kvalitného genofondu vzácnych druhov.

- **Biocentrum regionálneho významu (BC r)**

V SZ časti k. ú. začína biocentrum regionálneho Významu o ploche cca 45 ha s označením č. 7/9 „Vahanov – Kopanica – Brestovka“. Prechádza juhozápadnou časťou k.ú. obce na hranici so susednou obcou Klin a zasahuje aj do k.ú. obci Oravské Veselé a Námestova.

Predstavuje stabilné lesné spoločenstvá, miestami s presvetlenými plochami s trávnatým i a kríčkovitými biocenózami. Lesnými komplexmi je napojené na terestrický biokoridor nadregionálneho významu 7/13 Brestovka – Poprovka.

- **Biocentrá miestneho významu (BC m)**

Na území sa nachádza viacero biocentier miestneho významu, ktoré sú dôležitým útočiskom pre živočíchy v poľnohospodársky využívanej krajine. Označili sme a pomenovali nasledovných osem:

BCm 1 (východne od Žabinca),

BCm 2 (nielen brehové porasty v časti potoka v lokalite „za vodou“, kde sú určené vzácne poloprírodné a prírodné biotopy TIP),

BCm 3 (spoločenstvo lesov východne od vodojemu v dolnej časti obce),

BCm 4 (plocha na východ od HD Šírava). BCm 5 (pomerne rozsiahla vegetačná plocha zelene pod HD Šírava medzi ľavým

brehom Bystrej a cestou 111/52014),

BCm 6 (po oboch stranách Polhoranky v časti na konci „Grúňa“),

BCm 7 (rozsiahla vegetácia v okolí Sihelnianskeho potoka s prechodom k potoku Hájka a sútokom s Polhorankou),

BCm 8 (vegetačné spoločenstvo nad Sol'ným potokom v jeho strednej časti)

- **Biokoridor nadregionálneho významu (BK n)**

Územím obce prechádza biokoridor nadregionálneho významu s označením č. 7/13 – „7/8 Brestovka – 7/4 – Poprovka“. Ide o terestrický biokoridor tvorený súvislými lesnými porastmi umiestnenými v JZ páse k.ú. prepájajúci Oravské Beskydy a Podbeskydskú vrchovinu.

- **Biokoridor regionálneho významu (BK r)**

V strede k.ú. v smere sever – juh sa nachádza líniový hydricko-terestrický biokoridor regionálneho významu s označením č. 7114. „Vodný tok Polhoranka“, ktorý tvorí prechodové možnosti organizmov medzi Oravskými Beskydami s Oravskou vodnou nádržou. Sprievodná vegetácia miestnych tokov umožňuje migráciu živočíchov a šírenie rastlín z oblastí. Súčasne sa biokoridory Polhoranky napájajú na vegetáciu okolo malých prítokov (miestne biokoridory), ktoré sa sem vlievajú.

- **Biokoridory miestneho významu (BK m)**

Spájajú v území biocentrá miestneho a regionálneho významu a biokoridory regionálneho aj nadregionálneho významu. Nachádzajú sa popri miestnych tokoch, komunikáciách, terénnych depresiách a inde, kde je dostatok drevín na vytvorenie zázemia pre rastlinné a živočíšne druhy. Okolo tokov majú charakter hydricko-terestrických biokoridorov, ktorý spája lesné komplexy vo vyšších polohách územia s regionálnym biokoridorom okolo Polhoranky. Biokoridory umožňujú migráciu živočíšnych spoločenstiev v severo-južnej a východo-západnej línii územia z vyšších polôh do spodných častí údolia.

Ide o vegetačné pásy okolo nie celého Martinkovho potoka s prítokmi, na potokoch pod vodojemom v dolnej časti obce, v rámci cesty nad futbalovým ihriskom v pokračovaní hranice k.ú., sprievodná zeleň potoka Bystrá, Sol'ného potoka, ale len v jeho dolnej časti, v strede a na malom kúsku v jeho hornej časti, vegetačný pás popri potoku na konci „Grúňa“, v okolí potoka Hájka s jej väčším množstvom prítokov, na začiatku a konci Sihelnianskeho potoka a potom zeleň v okolí najsevernejšieho prítoku Polhoranky.

- **Interakčné prvky (IP)**

Interakčné prvky tvorí solitérna, líniová a plošná vegetácia v krajine popri tokoch, terénnych depresiách a iných nerovnostiach terénu, prípadne na TIP so samo náletom drevín menšieho rozsahu. Plnia viacero funkcií – ekostabilizačnú, protieróznú, izolačnú a zvyšujú krajinársku hodnotu územia. V rámci solitérnej vegetácie sem radíme krajinársky významnú zeleň, ktorú navrhujeme za chránené stromy na 5-tich miestach v k.ú. obce. K líniovej vegetácii radíme stromoradia popri ceste k Domu smútku a za Pekárňou Rusina, jedno stromoradie tiež v hornej časti obce pod hospodárskym dvorom Farské popri ceste v lokalite Záleskova a posledné stromoradie za centrom obce Gacel' v smere cesty III/52014 do Rabčíc, ale s ukončením zhruba v úrovni hospodárskeho dvora Šírava. Plošná vegetácia drevín menšieho rozsahu sa nachádza pod vodojemom v lokalite Horská, v centre obce Gacel' tvorí pekný obecný park a vysokú zeleň v okolí športového areálu ZŠ a MŠ Rabča, pár útržkovitých drevín za Turistickou ubytovňou ESO, vegetácia priamo na hospodárskom dvore Šírava, vegetácia pod a nad cintorínmi a samozrejme v rámci cintorínov, menšia plocha v blízkosti ľavého brehu Polhoranky v lokalite Šelcyk.

## Návrh prvkov územného systému ekologickej stability

Podľa schváleného R-ÚSES Dolný Kubín (RNDr. Jana Ružičková, Tiliana, 0111994) a stanoviska ObÚ ŽP DK, pracovisko Námestovo, č. listu 2009/00769/No, 18. 11. 2009) do k.ú. obce zasahujú nasledovné navrhované prvky ekologickej stability, pričom niektoré sú totožné s existujúcimi prvkami charakterizovanými v zmysle ÚPN VÚC Žilinského kraja:

Okres Námestovo, Prvky ekologickej siete – návrh, ID, Názov;

Biocentrum regionálneho významu, 33, Vahanov vrch (JZ časť k.ú. Rabča s prechodom do k.ú. Klin), územie je totožné s územím 7/9 Vahanov – Kopanica – Brestovka (ÚPN VÚC ŽSK);

Biocentrum regionálneho významu, 56, Hájka (západná časť k.ú. Rabča);

Biocentrum regionálneho významu, 67, Žabinec južná časť k.ú. Rabča);

Biocentrum regionálneho významu, 82, Pod Kýčerou (JV časť k.ú. Rabča s prechodom do k.ú. Zubrohlava);

Biocentrum regionálneho významu, 130, Roľa Dolnosedliacka (malý úsek k. ú. Rabča s prechodom do k.ú. Zubrohlava);

Biokoridor nadregionálneho významu Podbeskydská vrchovina (terestrický, súčasť JZ územia charakterizovaného ako 7/13-7/8-Brestovka-7/4-Poprovka);

Biokoridor regionálneho významu Polhoranka (hydrický, územie je totožné s územím 7/14 vodný tok Polhoranka);

Biokoridor regionálneho významu Bystrá (hydrický)

### • Biocentrum regionálneho významu (BC r)

V SZ časti k.ú. začína biocentrum regionálneho významu s plochou cca 45 ha s označením č. 7/9 „Vahanov-Kopanica-Brestovka“. Prechádza juhozápadnou časťou k. ú. obce na hraničí so susednou obcou Klin a zasahuje aj do k.ú. obcí Oravské Veselé a Námestova. Predstavuje stabilné lesné spoločenstvá, miestami s presvetlenými plochami s trávnatými a kríčkovitými biocenózami. Lesnými komplexmi je napojené na terestrický biokoridor nadregionálneho významu 7/13-Brestovka- Poprovka.

Na území sa nachádza niekoľko navrhovaných regionálne významných biocentier, ktorými sú:

– biocentrum regionálneho významu č. 56 Hájka (k.ú. Rabča až Oravské Veselé)

– biocentrum regionálneho významu č. 33 Vahanov vrch (k.ú. Rabča až Klin)

– biocentrum regionálneho významu č. 130 Roľa Dolnosedliacka (k.ú. Rabča až Zubrohlava)

– biocentrum regionálneho významu č. 67 Žabinec (k.ú. Rabča) je z hľadiska ochrany prírody lokalita perspektívna, preto je plocha evidovaná aj ako genofondová plocha. Zatiaľ doporučujeme ponechať plochu na samovývoj a na základe sukcesie odporučiť, alebo neodporučiť plochu na vyhlásenie za chránené územie.

– biocentrum regionálneho významu č. 82 Pod Kýčerou (k.ú. Rabča až Zubrohlava)

### • Biokoridor nadregionálneho významu (BK n)

V zmysle R-ÚSES Dolný Kubín k.ú. prechádza Podbeskydská vrchovina, kde sú súvislé lesné komplexy napojené na ostatné nadregionálne biokoridory akými sú 7/13-Brestovka-Poprovka.

### • Biokoridor regionálneho významu (BK r)

Približne stredom územia obce preteká v smere sever – juh líniový hydricko-terestrický biokoridor regionálneho významu – vodný tok 7/14-Polhoranka, ktorý tvorí prechodové možnosti organizmov medzi Oravskými Beskydmi s Oravskou vodnou nádržou. Sprievodná vegetácia miestnych tokov umožňuje migráciu živočíchov a šírenie rastlín z oblastí. Súčasne sa biokoridory Polhoranky napájajú na vegetáciu okolo malých prítokov (miestne biokoridory), ktoré sa sem vlievajú. Navrhovaným je hydrický biokoridor regionálneho významu Bystrá (k.ú. Rabča).

### • Biocentrá miestneho významu (BCm).

Existujúcich BCm je 8 a sú dôležitým útočiskom pre živočíchy v poľnohospodársky využívannej krajine – navrhujeme rozšírenie BCm 2 tvoreného brehovými porastmi spolu so stromovým spoločenstvom na Z-J-V stranu v južnej časti potoka lokality „Za vodou“, tieto biotopy sú zároveň zadané ako vzácne poloprírodné a prírodné na TTP. celý vymedzený priestor navrhujeme zachovať a ponechať na samo vývoj, okolie tvorené súkromnými záhumienkami postupne intenzívne zarastá drevinami a tým pádom bude spájať neďaleký priestor genofondovej plochy žabinec s lesnými pozemkami.

– nové BCm 9 v rámci pomalej revitalizácie a výsadby v areály súčasného hospodárskeho dvora Šírava zameraného na chov hovädzieho dobytku, v priestore navrhujeme dosadenie pôvodných druhov drevín či už okolo oplotenia, prístupovej komunikácie, vo vnútri samotného areálu okolo budov, komunikácií, na varných plochách a za areálom v južnej časti, lokalita postupne vytvorí miestne biocentrum pre drobné vtáctvo a ostatné živočíšne druhy v nadväznosti na lesné komplexy Hlbokej, pričom súčasne bude mať vegetácia aj izolačnú funkciu

• Biokoridory miestneho významu (BK m), existujúcich je pomerne veľké množstvo a prepájajú v území biocentrá miestneho, regionálneho významu spolu s biokoridormi regionálneho a nadregionálneho vý-

znamu, preto sú situované popri miestnych spevnených aj nespevnených prístupových komunikáciách, popri poľnohospodárskych celkoch a miestnych tokoch:

- navrhujeme ich vo forme doplnenia existujúcich drevín na funkčné biokoridory a ich prepojenie na miestne biocentrá a interakčné prvky v území a to vo severo-východnej až východnej časti k.ú. s perspektívou funkčnosti ekologických opatrení v poľnohospodársky využívanom priestore vo forme doplnenia líniovej vegetácie v šírke 1 0-12 m prípadne aj viac: funkčná vegetácia okolo Sol'ného potoku v severo-východnej časti územia a aj časť okolo poľnohospodárskej cesty umiestnenej za nim s otočkou na severe a smerujúcej k vodojemu nad hospodárskym dvorom Farské, doplnenie drevín na brehoch okolo toku Bystrá (Rabčický potok), zachovanie v plnej miere a doplnenie sprievodnej vegetácie Sihelnianskeho potoka a toku Hájka;

- Interakčné prvky (IP), tvorí solitérna, líniová a skupinová vegetácia v krajine popri tokoch, terénnych depresiách a iných nerovnostiach terénu, prípadne TTP so samo náletom drevín. Plnia viacero funkcií – ekostabilizačnú, protieróznú, izolačnú a zvyšujú krajinársku hodnotu územia;

- v návrhu dopĺňame výsadbu pôvodných druhov drevín okolo a v plánovanom areáli podnikateľských aktivít výrobných alebo nevýrobných, skladov (súčasný areál hospodárskeho dvora Farské a navrhované rozšírenie priestoru RP33/Farské). Súčasná drevina – topole okolo prístupovej cesty a okolo areálu postupne nahradíť pôvodnými drevinami rôznej rastovej výšky v šírke cca 10 m na funkčnú izolačnú líniu. Pod dnešným dvorom PD Farské v lokalite RP32/Zeleň pri Farskej ceste ponechať otvorenú plochu iba s trávnatým porastom, nakoľko pod povrchom bude umiestnené nové výtlačné vodovodné potrubie a aj v súčasnosti touto trasou vedie zásobovací rad z vodojemu – navrhujeme vo forme funkčne izolačnej zelene pre nové plochy podnikateľských aktivít výrobných, nevýrobných, skladov v lokalitách RP11/Pod Mihaľakovou Grapou, RP20/Zbemý dvor odpadu, RP21/Malkovky (najväčšia plocha po ľavej strane cesty III/52014 Rabča – Rabčice);

- sú navrhované súčasťou revitalizácie Hlavného námestia v časti Gacel' I s výsadbou drevinovej vegetácie v priestore a okolo líniových stavieb (prístupové komunikácie) v parkovej úprave v zmysle už pripravenej projektovej dokumentácie; do budúcnosti pokračovať s revitalizáciou Hlavného námestia v časti Gacel' II po pravej strane cesty III/52014 a venovať sa aj samotnému veľmi peknému parku vedľa ZŠ a MŠ Rabča (pavilón II)

- navrhovaná revitalizácia druhého námestia a to v hornej časti obce lokalita RP36/Pri kostole I spolu s obnovou drevín a výsadbou nových v rámci lokality RP37/Nový cintorín, lokality sú umiestnené vedľa seba;

- súčasťou revitalizovaných plôch starého cintorína pod cestou III/52015;

- pre oba cintoríny aj pre drevinovú časť okolo priestoru kostola v hornej časti obce platí maximálne zachovanie funkčných drevín, ošetrovanie vzrastlých zdravých stromov (lípy), zdravotne a vekovo narušené dreviny odborne revitalizovať a lokalitu dosadiť pôvodnými druhmi, v prípade cintorína aj inými vhodnými drevinami nízkej a strednej výšky;

- v rámci areálu ZŠ a MŠ Rabča, v okolí Obvodného zdravotného strediska maximálne zachovanie funkčných drevín, v prípade ohrozenia stabilizačne narušených prestarých drevín rekonštrukcia a revitalizácia jedincov a dosadenie pôvodných drevín, novú výsadbu realizovať ako perspektívnu vegetáciu sídla v budúcom období a udržiavať vhodným ošetrovaním v parkovej úprave.

#### 4. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva

##### **Program rozvoja obce Rabča je plánovací dokument, ktorý nemá priamy vplyv na zdravie obyvateľov obce.**

PROR sa dotkne všetkých obyvateľov a návštevníkov obce Rabča. PROR vytvára predpoklady pre rozvoj územia – zámerom je získať optimálne urbanistické riešenie územia s doriešením existujúcich územno-technických podmienok a väzieb pre nové plánované využitie. Cieľom je navrhnúť plnohodnotnú modernú obec s vyhovujúcou infraštruktúrou pre bývanie, vzdelávanie a voľnočasové aktivity. PROR rieši aj rozšírenie dopravy a technickej infraštruktúry na základe požiadaviek na novú výstavbu.

#### 4. Obsah (osnova).

Titulná strana

Vízia

Úvod: Východiskové koncepčné dokumenty týkajúce sa Rabče. Obsah. Pojmy.

##### **Časť A – ANALYTICKÁ ČASŤ**

Časť A.1 Audit zdrojov (A.1.1 Ľudské zdroje, A.1.2 Fyzické zdroje, A.1.2 Organizačné zdroje)

##### **Časť B – STRATEGICKÁ ČASŤ**

Časť B.1 SWOT ANALÝZA (B.2.1 Životné prostredie, B.2.2 Priemysel, B.2.3 Malé a stredné podnikanie, B.2.4 Lesné hospodárstvo, B.2.5 Poľnohospodárstvo, B.2.6 Cestovný ruch, B.2.7 Infraštruktúra, B.2.8 Zdravotníctvo, B.2.9 Sociálne služby, B.2.10 Školstvo a vzdelávanie, B.2.11 Kultúra, B.2.12 Bývanie, B.2.13 Bezpečnosť, B.2.14 Image obce)

## B.2 PROGRAM SOCIÁLNO-EKONOMICKÉHO ROZVOJA OBCE RABČA

2004 – 2020 VYHODNOTENIE (B.2.1 Životné prostredie, B.2.2 Priemysel, B.2.3 Malé a stredné podnikanie, B.2.4 Lesné hospodárstvo, B.2.5 Poľnohospodárstvo, B.2.6 Cestovný ruch, B.2.7 Infraštruktúra, B.2.8 Zdravotníctvo, B.2.9 Sociálne služby, B.2.10 Školstvo a vzdelávanie, B.2.11 Kultúra, B.2.12 Bývanie, B.2.13 Bezpečnosť, B.2.14 Image obce, B.2.15 Zrealizované projekty v obci Rabča 2004 – 2014)

### Časť C – PROGRAMOVÁ, REALIZAČNÁ A FINANČNÁ ČASŤ

Časť C.1 Súhrny prehľad projektových zámerov aj s prioritami

Časť C.2 Akčný plán realizácie plánovaných investičných projektov obce Rabča

2015 – 2022 aj s finančným krytím

Časť C.3 Záver, prílohy

## 5. Uvažované variantné riešenia zohľadňujúce ciele a geografický rozmer strategického dokumentu

Program rozvoja obce Rabča 2015 – 2022 bol spracovaný v jednom variante.

## 6. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

### Zámer spracovania Programu rozvoja obce Rabča 2005 – 2022

| Zámer spracovania PROR       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov dokumentu              | Program rozvoja obce Rabča 2005 – 2022                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Forma spracovania            | • pracovníkmi samosprávy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Riadenie procesu spracovania | • vypracovanie PROR vychádzalo z požiadaviek vedenia obce, hlavných predstaviteľov najväčších podnikateľov pôsobiaci v obci, vedúcich obecných organizácií, poslancov obecného zastupiteľstva, zamestnancov OcÚ a komisií<br>spracovania PROR sa zúčastnili aj vedúci RO a PO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce<br>súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci<br>zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom informovania formou www stránky a Rabčianskeho chýrnik |
| Obdobie spracovania          | PROR bol spracovaný v priebehu roka 2015<br>harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Financovanie spracovania     | Náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

### Harmonogram spracovania Programu rozvoja obce Rabča 2005 – 2022

| Termín           | IV | V | VI | VII | VIII | IX | X |
|------------------|----|---|----|-----|------|----|---|
| Úvod             | X  |   |    |     |      |    |   |
| Analytická časť  |    | X | X  |     |      |    |   |
| Strategická časť |    |   |    | X   |      |    |   |
| Programová časť  |    |   |    |     | X    |    |   |
| Realizačná časť  |    |   |    |     |      | X  |   |
| Finančná časť    |    |   |    |     |      | X  |   |
| Záver            |    |   |    |     |      |    | X |

## 7. Vzťah k iným strategickým dokumentom

Program rozvoja obce Rabča je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na:

Miestnej úrovni

- Územný plán Rabče
- Program rozvoja obce Rabča,
- Program odpadového hospodárstva obce Rabča,
- Viacročný rozpočet

## Národnej úrovni

- Partnerská dohoda určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie. Neformálne vyjednávania k príprave Partnerskej dohody a operačným programom Slovenskej republiky na roky 2014-2020 sa začali 25. januára 2013 stretnutím so zástupcami Európskej komisie. Následne sa uskutočnili aj ďalšie neformálne kolá rokovanií, o ktorých bližšie informácie je možné získať na stránkach Úradu vlády ako Centrálného koordinačného orgánu pre fondy EÚ v podmienkach SR.
- Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020 – pozičný dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negociácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2014-2020.
- Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020
- Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
- Sektorového operačného programu, ktorý je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.
- Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PROR BASK 2014 – 2020), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje samosprávny kraj.
- Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- Národného programu reforiem, máj 2012,
- Návrhu základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
- Stratégie rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
- Programu odpadového hospodárstva na roky 2011 – 2015,
- Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
- 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015

## Nadnárodnej úrovni

Programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

- Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúcich plošný (celošťátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.

- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

#### 8. Orgán kompetentný na jeho prijatie

Obecné zastupiteľstvo obce Rabča

#### 9. Druh schvaľovacieho dokumentu

Uznesenie Obecného zastupiteľstva obce Rabča o schválení aktualizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rabča na programovacie obdobie 2015 – 2022

#### IV. Dotknuté subjekty

1. Vymedzenie zainteresovanej verejnosti vrátane jej združení:

- obyvatelia obce Rabča
- fyzické a právnické osoby podieľajúce sa na využívaní územia obce
- združenia pôsobiace v obci

3. Dotknuté susedné štáty

PROR obce Rabča nezasahuje do záujmového územia a pôsobnosti iných štátov.

#### V. Doplnujúce údaje

1. Mapová a iná grafická dokumentácia – nie je potrebná.

2. Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu:

- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, v platnom znení a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce – v. 2.0 z februára 2015
- Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v platnom znení,
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska
- Územný plán VÚC Žilinského kraja
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja až do roku 2007 – 2013
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja až do roku 2014 – 2020
- Regionálny územný systém ekologickej stability
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Rabča 2004 – 2020
- ÚPN obce Rabča 2013
- ÚPN-VÚC ŽSK v znení zmien a doplnkov (Združenie VÚC Žilina, 9/1998, Zmeny a Doplnky 2004
- Ing. arch. Pivarčí, Ing. arch. Kropitz, Zmeny a Doplnky č. 3 – Ing. Róbert Toman, 05/2008)
- R-ÚSES okresu Dolný Kubín (RNDr. Jana Ružičková, Tiliána, 1/1994)
- Atlas krajiny SR (MŽP SR 2002)
- Rabča, vlastivedná monografia (zostavil Peter Huba, 1995)
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, okres Námestovo a ich aktualizácia

PROR obce Rabča integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. Program rozvoja obce Rabča 2015 – 2022 integruje a nadväzuje na pôvodný PHSR, ÚPN obce a viacročný rozpočet. Je prerátaný na dostupné finančné zdroje obce Rabča dostupné v danom roku.

Pri spracovaní strategického dokumentu sa vychádzalo z podkladov, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti obce, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej samosprávne orgány: poslanci OZ, starosta, komisie OZ. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania PROR.

VI. Miesto a dátum vypracovania oznámenia

Rabča, 30. 12. 2015

VII. Potvrdenie správnosti údajov

1. Meno spracovateľa oznámenia.

Prednosta obecného úradu: Ing. Vladimír Briš, Obecný úrad, ul. Hlavná 426, 02944 Rabča

2. Potvrdenie správnosti údajov oznámenia podpisom oprávneného zástupcu obstarávateľa, pečiatka.

.....  
Ing. Július Piták, starosta obce Rabča

.....  
pečiatka

## Príloha č. 1

### 2. Zoznam dotknutých subjektov

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovaní a schvaľovaní programu rozvoja obce sú orgány vyplývajúce z § 140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov:

- Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia ochrany prírody, Námestie L. Štúra 1, 812 25 Bratislava
- Žilinský samosprávny kraj, Odbor dopravy a regionálneho rozvoja, Ul. Komenského 48, 011 09 Žilina
- Okresný úrad Námestovo, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Miestneho priemyslu 571, 029 01 Námestovo
- Okresný úrad Žilina, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. M.R Štefánika č.1, 010 01 Žilina
- Okresný úrad Žilina, Odbor výstavby a bytovej politiky, Andreja Kmeťa č. 17, 010 01 Žilina
- Okresný úrad Žilina, Odbor opravných prostriedkov, ref. pôdohospodárstva, A. Kmeťa 17, 010 01 Žilina
- Okresný úrad Námestovo, odbor krízového riadenia, Miestneho priemyslu 571, 029 01 Námestovo
- Okresný úrad Námestovo, odbor starostlivosti o životné prostredie, úseky: ŠSOPaK, ŠSOH, ŠSOO a ŠVS, Bernolákova 390/14, 029 01 Námestovo
- Okresný úrad Námestovo, pozemkový a lesný odbor, Námestia A. Bernoláka 381/4, 029 01 Námestovo
- ŠOP SR, Správa Chránenej krajiny oblasti Horná Orava, Bernolákova 408, 029 01 Námestovo
- Krajský pamiatkový úrad Žilina, pracovisko Ružomberok, Nám. Š. N. Hýroša 1, 034 01 Ružomberok
- Štátny zdravotný ústav v Dolnom Kubíne, Nemocničná 12, 026 01 Dolný Kubín
- Regionálna veterinárna a potravinová správa, Pelhřimovská 2055/7, 026 01 Dolný Kubín
- Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Námestove, č. 1250, 029 01 Námestovo
- Obvodný banský úrad, ul. 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica
- Hydromeliorácie, š.p., Vrakunská 29, 825 63 Bratislava 211
- Slovenský vodohospodársky podnik š.p., OZ Piešťany, Nábřežie I. Krasku 834/3, 921 80 Piešťany
- Slovenský vodohospodársky podnik š.p., OZ Ružomberok, 0340 01 Ružomberok
- Slovenská správa ciest, Miletičová 19, 826 19 Bratislava
- Slovenská správa ciest IVSC, ul. M. Rázusa 104/A, 010 01 Žilina
- Okresný úrad Žilina, odbor cestnej dopravy a PK, Predmestská 1613, 010 01 Žilina
- Okresný úrad Námestovo, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Miestneho priemyslu 571, 029 01 Námestovo
- Oravská vodárenská spoločnosť, a.s. OZ Dolný Kubín, Bysterecká 2180, 026 01 Dolný Kubín
- SSE – DISTRIBÚCIA, a.s., Pri Rajčianke 2927/8, 010 47 Žilina
- Lesy SR, š. p. Odštepny závod Námestovo, Miestneho priemyslu 569, 029 01 Námestovo
- Urbár Rabča, pozemkové spoločenstvo, Rabčická 334, 029 44 Rabča
- Rímskokatolícky farský úrad Námestovo, Kostolná 851, 029 44 Rabča
- Poľnohospodárske družstvo MAGURA Rabča, Družstevná 380, 029 44 Rabča
- Obec Rabča – Obecný úrad, Hlavná 426, 029 44 Rabča
- Obec Rabčice, Obecný úrad, Rabčice 196, 029 45 Rabčice
- Obec Oravská Polhora, Obecný úrad, Oravská Polhora 454, 029 47 Oravská Polhora
- Obec Sihelné, Obecný úrad, Sihelné 217, 029 46 Sihelné
- Obec Oravské Veselé, Obecný úrad, Oravské Veselé 374, 029 62 Oravské Veselé
- Obec Klin, Obecný úrad, Klin 199, 029 41 Klin
- Obec Zubrohlava, Obecný úrad, Plátennícka 464, 029 43 Zubrohlava